

Kommunkompassen Vellinge 2023

Utvärderare Leif Eldås SKR och Ulrika Elming Lund Krafringen AB

Innehållsförteckning	2
1 Vad är kommunkompassen?	3
2. Vellinges resultat	5
3. Detaljerad genomgång per område	7
Område 1 Samspel mellan förtroendevalda och medborgare	7
Område 2 Samhällsutveckling.....	15
Område 3 Styrning och kontroll	36
Område 4 Effektivitet	41
Område 5 Brukarens fokus	53
Område 6 Kvalitetsutveckling	58
Område 7 Arbetsliv	63
Område 8 Chef-, ledar- samt medarbetarskap	70
4. Översikt av poängfördelning	75

1 Vad är kommunkompassen?

Kommunkompassen är ett verktyg för utvärdering och analys av en kommuns sätt att styra och leda utifrån kommunfullmäktiges perspektiv.

Frågeställningarna omfattar både ett strategiskt och operativt perspektiv med fokus på uppföljning och effekt/resultat. Verktöget togs ursprungligen fram i mitten av 1990-talet av Oslo Universitet i samverkan med Åbo Akademi och Kommunenes Sentralforbund (KS) i Norge. Verktöget används idag i både Norge och Sverige. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) använder Kommunkompassen sedan år 2002. Kommunkompassen reviderades åren 2010, 2016 och 2019/2020 för att bättre kunna fånga upp nya viktiga utvecklingstrender som påverkar den offentliga sektorn. Revideringarna har gjorts i samverkan mellan SKR, medlemmar och norska KS.

Kommunkompassen utvärderar hur kommunen arbetar för att kunna fungera som en framgångsrik

- Demokratiaktör (transparens, medborgardialog, politisk styrning, m.m.)
- Samhällsbyggare
- Välfärdaktör (kundens/brukarens fokus, effektivitet, styrning/uppföljning, m.m.)
- Arbetsgivare (ledar-/medarbetarskap, kreativitet, kultur, kompetens, m.m.)

Kommunkompassen utvärderar inte verksamhetens resultat utan hur kommunen leder organisationen utifrån ett helhetsperspektiv och hur samspelet mellan de olika verksamheterna fungerar. Vid en utvärdering inhämtar utvärderarna information från tre källor:

- Intervjuer
- Kommunens styrdokument
- Kommunens hemsida och sociala medier

Resultatet sammanställs i en rapport som innehåller en poängbedömning och en kvalitativ beskrivning av hur kommunen fungerar utifrån Kommunkompassens kriterier. Bedömningarna görs med utgångspunkt från åtta huvudområden. Varje huvudområde består av flera delområden inom vilka ett stort antal frågor belyses. Bedömningen görs med fokus på politisk styrning, en sammanhållen koncern, en hållbar utveckling och medborgar- respektive brukarorientering.

Uppföljning, effekter/resultat och utveckling är också viktiga bedömningsparametrar. De åtta huvudområdena är:

1. Samspel mellan förtroendevalda och medborgare
2. Samhällsutveckling
3. Styrning och kontroll
4. Effektivitet
5. Brukarens fokus
6. Kvalitetsutveckling
7. Arbetsliv
8. Chefs- och ledarskap samt medarbetarskap

En kommun som utvärderas med Kommunkompassen får som resultat värdefull information om både styrkor och förbättringsområden. Till utpekade förbättringsområden blir det naturligt att koppla handlingsplaner för förändring. Många kommuner väljer sedan att efter några års arbete genomföra en förnyad utvärdering med hjälp av kommunkompassen för att på så sätt få sina förbättringsinsatser bekräftade.

2. Vellinges resultat

Utvärderingen

Utvärderingen av Vellinge kommun genomfördes i februari år 2023 och var kommunens första utvärdering enligt Kommunkompassens kriterier.

Utvärderingsgruppen har studerat dokument, granskat kommunens hemsida, sociala medier och genomfört intervjuer med ca 30 personer i organisationen. Bland de intervjuade fanns politiker, ledande tjänstepersoner och fackliga representanter.

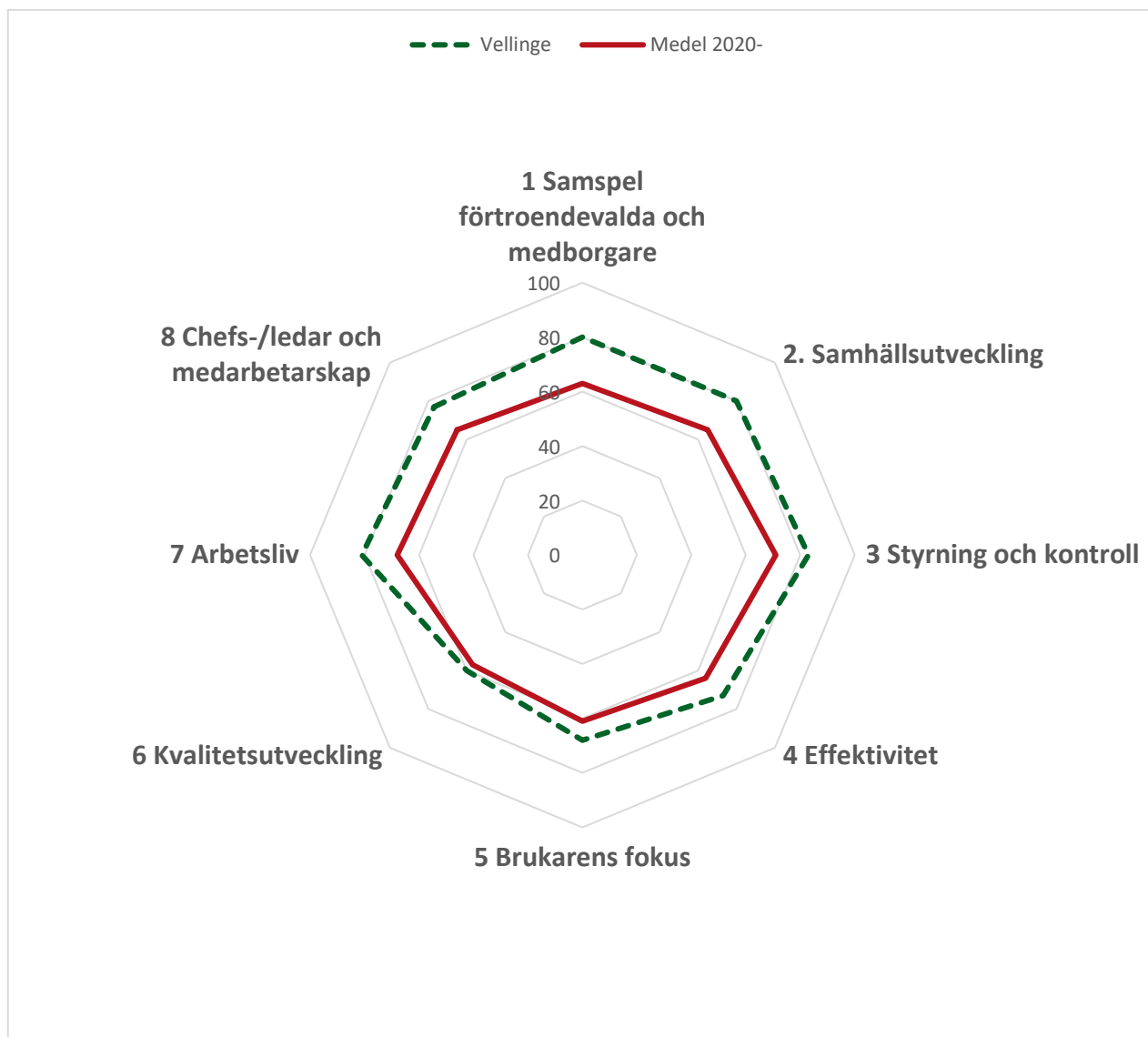
Sammanfattning av resultat

Nedan visas Vellinges totalpoäng 2023 samt poängfördelningen per område i jämförelse med ett medelvärde från år 2020.

Kommunkompassen 3.1		
	Vellinge	Medel 2020-
1 Samspel förtroendevalda och medborgare	80	63
2. Samhällsutveckling	80	65
3 Styrning och kontroll	83	71
4 Effektivitet	73	64
5 Brukarens fokus	68	61
6 Kvalitetsutveckling	60	57
7 Arbetsliv	81	68
8 Chefs-/ledar- och medarbetarskap	77	65
Totalt	602	515

I spindeldiagrammet på följande sida illustreras Vellinges poängprofil jämfört med tidigare utvärderingar och ett nationellt medelvärde på kommuner som utvärderats sedan 2020. 2019/2020 genomfördes en revidering av Kommunkompassen. Jämförelser med tidigare år kan göras till stor del, men inte fullt ut. Det är viktigt att ta i beaktande att områdena reviderats och förnyats samt bedömningen på vissa delfrågor skärpts. Områdesindelningen är i viss mån också förändrad.

Vellinges resultat 2023 jämfört med ett genomsnitt av alla utvärderingar som genomförts sedan 2020

Jämförelser

Alla utvärderingar från 2017 och framåt finns tillgängliga på Sveriges Kommuner och Regioners webbsida www.skr.se

3. Detaljerad genomgång per område

Område 1 Samspel mellan förtroendevalda och medborgare

Rubriker	Poäng
<ul style="list-style-type: none">• Strategi för demokratiutveckling och information• Kommunens information till medborgare• Medborgarnas möjlighet till dialog med politiken• Transparens kring resultat• Förutsättningar för politiken	80

Allmänt

För att stärka demokratin och det representativa politiska systemets legitimitet är en medskapande samhällsstyrning av betydelse. Medborgares möjlighet till inflytande, delaktighet och information är viktigt, både för att skapa tillit till det demokratiska systemet, öka förståelsen för prioriteringar och för att utveckla ett hållbart samhälle. Offentlig verksamhet har ett stort ansvar att tillgängliggöra och skapa transparens kring vilka beslut som tas och vilka resultat som uppnås. Då räcker inte med att enbart publicera resultat och fakta utan det måste ske på ett sätt som blir begripligt och intressant för medborgaren. Det handlar i grund och botten om att bygga tillit till det demokratiska systemet som är grundläggande för den offentliga sektorn. Förtroendevaldas synlighet och tillgänglighet är viktiga faktorer för att upprätthålla en god kommunikation och dialog med medborgarna. Att förtroendevalda utsätts för hat, hot och våld på grund av sitt politiska uppdrag är ett allvarligt hot mot det demokratiska samtalet och i förlängningen mot demokratin.

Strategi för demokratiutveckling och information

I ett reglemente finns gemensamma bestämmelser som beskriver demokratiuppdraget för kommunstyrelsen och nämnderna i Vellinge kommun. Alla nämnderna ska se till att verksamheterna präglas av öppenhet och dialog för att ge medborgarna möjligheter till insyn, delaktighet och påverkan. I de politiska planerna för respektive nämnd så finns stycken om bland annat medborgardialog och hur medborgare ska erbjudas bra kontaktvägar med kommunen och involveras i utveckling av verksamheterna.

I kommunens Program för hållbar utveckling 2020-2030 finns mål och prioriteringar inom fokusområdet Delaktighet och inflytande som beskriver hur invånare ska erbjudas en god insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter. Det finns för även en tydlig och medveten prioritering att alla orterna i Vellinge ska utvecklas och vara levande centra.

Kommunens information till medborgarna

En utmaning i dagens informationsöverflöd är det viktigt att målgruppsstyra kommunikationen för att nå fram med sitt budskap. I Vellinge ska all kommunikation utgå från en målgruppsanalys så att budskapsformulering, timing och val av kommunikationskanal utgår från aktuell målgrupps behov, kunskap, förutsättningar och kommunikativa beteende. I programmet för hållbar utveckling är information och kommunikation en del av målen och det finns tydligt definierade mål, prioriteringar, mått och nyckeltal och koppling till andra styrande dokument.

Genom att arbeta utifrån kommunikationsmålen görs bedömningar av enskilda insatsers omfattning och inriktning. Vellinge kommuns kommunikation är strukturerad i tre nivåer: Baskommunikation utgörs av kommun- och samhällsinformation som främst riktar sig till invånare och näringsidkare, föreningar och organisationer i kommunen. Produktkommunikation används för de verksamheter som fungerar som undervarumärken med egen stark karaktär som bidrar till att ladda modervarumärket Vellinge kommun med positiva associationer. Profilkommunikation svarar på frågan varför man ska besöka, bo eller driva företag i Vellinge kommun. Denna kommunikation lyfter fram kommunens erbjudande genom devisen "Bättre utsikter" och ett eller flera av våra profilområden skola, natur, näringslivsklimat och geografiskt läge.

Vid val av kommunikationskanal ska analys göras av möjligheten att nyttja ägda (egna) kanaler (exempelvis vellinge.se, Facebook, Vellinge kommunicé eller eget nyhetsmail), köpta kanaler (exempelvis print- eller digitala annonser) respektive förtjänade kanaler (exempelvis reportage eller notis i lokalt massmedia, annan organisations Facebook), eller en kombination av dessa. Det ska vara lätt att komma i kontakt med Vellinge kommun. Kommunen arbetar således brett med kommunikation i flera kanaler. En kanal man når ut till är exempelvis V-klass som är skolornas kommunikationskanal.

Vellinge Direkt kommunens kundtjänst tar hand om medborgarnas stora och små frågor via samtal och chatt. De har ett väl inarbetat system med ”en väg in” med information och lotsning vidare i organisationen. Webbplatsen Vellinge.se är lätt att navigera i och Vellinge Kommuniké, kommunens egen tidning, är en snygg produkt med aktuella nyheter och annat intressant innehåll där kommunens verksamheter presenteras i olika sammanhang. Det finns digitala anslagstavlor runt om i kommunen, Kommunfullmäktiges möten direktsänds, Mynewsdesk används och inom sociala medier används Facebook, LinkedIn och Instagram.

Medborgarnas möjlighet till dialog med politiken

Medborgarinflytande är grunden för kommunens devis Bättre utsikter – Goda insikter som beskriver att målet med kommunens arbete för att göra Vellinge till en attraktiv kommun att bo och leva i. Kommunens vision signalerar också ett tydlig medborgarfokus som ska vara närvarande och vägledande i allt vi gör: Bästa möjliga livskvalitet - för dig! Det betyder att i Vellinge ska det vara bra att bo och leva. Medborgardialog och medborgarservice återkommer i budget dokumenten för varje år och är en del i den övergripande styrmodellen. Utvecklingsarbetet i kommunen ska ske i dialog med medborgarna för att skapa öppenhet och transparens.

Kommunstyrelsen och nämnderna arbetar aktivt med medborgarkontakter. Kommunstyrelsen och nämnderna ansvarar för att genom dialog med medborgarna inhämta information och kartlägga behov, önskemål och krav inom sina respektive ansvarsområden. De ska därvid verka för att utveckla medborgarnas möjligheter till delaktighet och påverkan. Varje år finns mål kopplade till medborgarfokus och medborgardialog. I kommunstyrelsens budget för 2023 finns målet “Utveckla dialog med medborgare, företag och föreningsliv för ökad delaktighet i kommunens arbete”. Medborgardialoger sker löpande i verksamheten i form av öppna möten, enskilda samtal och med öppna samråd. Det är inte en särskild verksamhet som ansvarar för medborgardialog, det är alla verksamheters ansvar och det är reglerat i budgettexterna. De olika råden; ungdomsrådet, rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet är viktiga forum för information i övergripande frågor inom sitt område samt i involvering i planeringen av samhällsservice. De ska ges möjlighet att lämna synpunkter och ge förslag på lämpliga förändringar i serviceutbud och övrig samhällsplanering.

Några exempel på arbetssätt och aktiviteter. I samband med "Utvecklingsstrategi för Vellinge kommun" användes exempelvis referensgrupper för medborgare. Detta för att förankra och förtydliga arbetet. Vellinge.se togs fram tillsammans med referensgrupp med medborgare. I framtagandet av Framtidsäkrad välfärd så bjöds det in till referensgrupp med medborgare, elever och entreprenörer. Kommunen genomför flera medborgardialoger ute bland medborgarna där det är större folkrörelser och strömningar. De arrangerar trygghetsvandringar som både fungerar som skyltfönster för det aktiva trygghetsarbetet men är också ett tillfälle för dialog. Det genomförs återkommande näringslivsträffar där företagarna bjuds in och företagsbesök genomförs regelbundet. Som exempel kan även nämnas en byggnation av ny lekplats där en förskola och barnen involverades och fick vara med att utforma och tycka till.

Vid Bymiljöprogrammet i Västra Ingelstad bjöds invånarna i byn in till workshops fick att komma med konkreta förslag. När det skulle byggas en ny utemiljö för en skola fick barnen få vara med och det fanns en budget där barnen fick vara med att välja men också prioritera. När det skulle tas fram ett förslag på nytt vård och omsorgsboende skapades en referensgrupp där äldre var med och fick tycka till om olika praktiska val ur en äldres perspektiv. Utbildningsnämnden har satt igång verksamhetsråd där det finns politiska representanter med personal, föräldrar och elever. Detta sker återkommande under året. Varje politiker har ansvar för vissa skolor.

Det genomförs regelbundna aktivitetsdagar inom äldreomsorgen där politiker är med och möter de äldre, öppet hus där medborgare kan möta politiker, Dialogforum med Vellinge kommuns många vägföreningar, Rådet för funktionshinderfrågor ger handikapporganisationerna möjlighet att påverka den kommunala verksamheten. Det kommunala pensionärsrådets uppgift är att vara rådgivande i övergripande frågor inom sitt område samt i planeringen av samhällsservice. Det ska också vara ett forum för överläggningar och ömsesidig information mellan intresseorganisationer och kommunens nämnder och verksamheter. Ungdomsrådets uppgift är att ta tillvara ungdomars möjlighet till insyn i de demokratiska frågorna. Rådet består av 10 ungdomar i åldern 13-19 år. Målet är att få en regelbunden dialog mellan unga och politiska beslutsfattare i aktuella frågor som rör unga, deras liv och omgivning.

Vartannat år genomförs en medborgarundersökning för att återspegla resultatet av det löpande arbetet. Ett förslag är presentera resultatet i en samlad analys av utfallet av de olika dialogformerna och aktiviteterna som berör medborgardialog. Exempelvis i årsredovisningen. Syftet är att få en övergripande bild av effekter/resultat.

Transparens kring resultat

Inom temat transparens kring resultat finns det utvecklingsmöjligheter. Ett förslag är att använda befintliga informationskanaler för att i högre utsträckning visualisera kvalitativa resultat och effekter som kan vara av särskilt intresse för Vellingebornborna utifrån perspektivet ”Vad får medborgarna för skattepengarna”? Kommentera gärna resultaten i relation till syfte eller målbild. Blev det som vi ville?

Förutsättningar för politiken

Det är viktigt att förtroendevalda är insatta i sitt uppdrag och har förståelse för de demokratiska spelreglerna. Vellinge kommun erbjuder utbildning för förtroendevalda i olika sakområden, oftast inom respektive nämnd. Där uppdateras alla politiker inom lagstiftning inom respektive områden. Kommunen har också större utbildningar som erbjuds nya och omvalda förtroendevalda inför varje mandatperiod. Utbildningen gäller exempelvis grundläggande lagstiftning, styrning och rollfördelning politiker och tjänstemän och jäv. En hel utbildningsdag erbjuds även alla förtroendevalda och innehåller teman som exempelvis de lokala förutsättningarna för styrning och ledning, budget och ekonomiprocesser och arbetsgivarfrågor. Respektive nämnd bjuder även in till fördjupad kunskap inom sitt ansvarsområde.

Under mandatperioden sker löpande utbildning inom olika nämnder och styrelser utifrån olika sakområden. Riktade utbildningar till ordförande i styrelser och nämnder i bland annat mötesteknik. En e-learning utbildning om informationssäkerhet genomförs årligen för samtliga förtroendevalda, likaså kring Hot och hat mot förtroendevalda. Enligt intervjuerna är planeringsförutsättningar för nämnderna gynnsamma med underlag som är lättlästa och begripliga, lagom nivå. Vellinge kommun anser att det är viktigt att stärka förtroendevaldas möjlighet att känna sig trygga och verka i sitt demokratiska uppdrag.

Det är av största vikt att hjälpas åt med att motverka och förebygga all form av hat, hot och våld så att rättssäkerhet och demokrati inte påverkas.

Kommunstyrelsen antog 2022 en ny riktlinje ”Hantering av hat, hot och våld mot förtroendevalda, Riktlinje”. Syftet med riktlinjen är att skapa en tydlighet och fastställa ett gemensamt förhållningssätt mellan kommunen och de förtroendevalda för att på så sätt förebygga och motverka hat, hot och våld. Förtroendevalda är inte formellt anställda och omfattas därmed inte av arbetsmiljölagstiftningen. Mot bakgrund av detta är det i huvudsak det egna partiet som har ansvaret för sina förtroendevalda och även partiets organisation som har huvudansvaret för säkerhetsfrågor gällande hat, hot och våld.

Trygghetschefen har i sitt uppdrag ansvar för kommunens arbete mot hot, hat och våld mot förtroendevalda. Varje parti har i enlighet med riktlinjen utsett en namngiven säkerhetsrepresentant. Säkerhetsrepresentanten är den primära kontaktpersonen gentemot Trygghetschef i fråga om både en händelse och förebyggande arbete. Säkerhetsrepresentanterna inbjöds inför valet 2022 till möte arrangerat av trygghetschef och kommunpolis för att diskutera förebyggande åtgärder under valrörelsen och organisering av arbetet enligt kommunens antagna riktlinje. Tre stöddokument till partiernas arbete har tagits fram och presenterats för partiernas säkerhetsrepresentanter, stöd för upprättande av rutiner vid hat, hot och våld, stöd vid incidentrapportering och polisanmälan, stöd vid offentliga sammanträden/nämndmöten. Trygghetschefen kan bistå partierna med förebyggande insatser i form av information och utbildningar och erbjuder stöttning vid en händelse. Vid behov kan trygghetschefen samordna insatser mellan kommun, polis och parti. Trygghetstips kan lämnas på webben.

Vellinge kommun och dess bolag har en visselblåsarfunktion som i första hand vänder sig till den som har en arbetsrelation med kommunen eller dess bolag. Kommunen har ett regelverk som styr arbetet mot korruption, fusk och oegentligheter, reglemente för internkontroll inklusive visselblåsarfunktion. Hanteringen av inkomna ärenden till visselblåsarfunktionen regleras i Rutin för Vellinge kommuns och dess bolags visselblåsarartjänst som i sin tur är grundad i lagstiftning om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.

Planer för den interna kontrollen tas årligen fram av kommunstyrelsen och respektive nämnd inom nämndens ansvarsområde. För intern kontroll ska planerna grundas i en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys.

Kommunstyrelsen gör årligen en samlad bedömning av hur kommunens totala kontrollsystem fungerar. Rapportering görs till Kommunfullmäktige och kommunens revisorer i samband med beslut om årsredovisningen.

Planer för att följa upp de privata utförarna tas årligen fram av kommunstyrelsen och respektive nämnd inom nämndens ansvarsområde (om nämnden har privata utförare).

Liksom för internkontroll ska planerna grundas i en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys. Kommunstyrelsen gör årligen en bedömning av hur kommunens samlade system för uppföljning, kontroll och insyn av kommunala och privata utförare fungerar. Rapportering görs till Kommunfullmäktige och kommunens revisorer i samband med beslut om årsredovisningen.

Visselblåsarfunktionen vänder sig till den som har en arbetsrelation med kommunen eller dess bolag. Dit går att anmäla arbetsrelaterade missförhållanden som har ett allmänintresse av att det kommer fram, tex. missbruk av egendom, mutor, ekonomisk brottslighet, olämplig bisyssla eller andra situationer där någon eller någons närstående får privat vinning på något sätt. Det kan både handla om att felaktigheter begåtts, liksom att något inte gjorts som skulle ha gjorts. Anmälan kan bl.a. göras via e-tjänst. Extern part tar emot anmälan och utreder efter beslut från kommunen. På kommunens intranät finns information om mutor och jäv med länkar till sidor med information och övningar i ämnet hos SKR.

Vellinge kommun använder sig av tjänsten Inyett Detect för säkra leverantörsbetalningar. Inyett Detect analyserar utgående betalning och utför ett antal kontroller av betalningsmottagaren samt om det finns dubletter av OCR, fakturanummer, belopp, om betalningssumman överstiger en fastställd limit eller om BG och organisationsnummer inte matchar. Vid avvikelser signalerar systemet vilket gör att felaktiga utbetalningar och fusk kan stoppas och korrigeras i tid.

Program med anvisningar för uppföljning av privat utförare styr arbetet med uppföljning av privata utförare. Vellinge kommuns upphandlingspolicy syftar till att säkerställa att upphandling utförs affärsmässigt i enlighet med gällande lagstiftning, följer kommunstyrelsens fastställda riktlinjer, processer och policys samt att upphandlingar utförs med en för Vellinge kommuns god och långsiktig hållbarhet. Kommunförvaltningen har riktlinjer avseende mutor och bestickning samt för jäv och intressekonflikter.

Utvärderarnas uppfattning är att relationen mellan förtroendevalda och tjänstepersoner är goda och bygger på tydliga roller och ansvar, utforskande dialog samt respekt och förtroende.

Styrkor	Förbättringsmöjligheter
<p>Demokratiuppdraget beskrivs i reglemente med gemensamma bestämmelser för kommunstyrelse och nämnderna</p> <p>Information och kommunikation är fokusområden i PHU med tydligt definierat mål, prioriteringar, mått och nyckeltal samt koppling till styrande dokument</p> <p>Etablerade informations- och kommunikationskanaler samt Vellinge direkt</p> <p>Transparens, medborgardialog och medborgarinflytande är tydliga fokusområden i styrningen (ex. i PHU och budget) Varje år finns ex. mål kopplade till medborgarfokus och medborgardialog</p> <p>Olika former för dialog ex. workshops, referensgrupper, trygghetsvandringar, samrådsgrupper, verksamhetsråd, ortsdialog</p> <p>Utbildningar och stöd till förtroendevalda inför och under löpande mandatperiod</p> <p>Planeringsförutsättningar för nämnderna är gynnsamma med underlag som är lättlästa och begripliga</p> <p>Goda relationer mellan förtroendevalda och tjänstepersoner</p>	<p>Utveckla informationen av kvalitativa resultat som kan vara av intresse för Vellingeborna. Kommentera i förhållande till syfte eller målbild</p> <p>Ett förslag är att presentera resultatet från medborgarundersökningen i en samlad analys av utfallet av de olika dialogformerna och aktiviteterna som berör medborgardialog. Exempelvis i årsredovisningen.</p>

Område 2 Samhällsutveckling

Rubriker	Poäng
<ul style="list-style-type: none">• Strategi för hållbar utveckling• Social hållbarhet• Ekologisk hållbarhet• CIVILSAMHÄLLE, NÄRINGSLIV OCH KULTUR	80

Allmänt

Sveriges kommuner har ett brett uppdrag och olika roller av skiftande karaktär såsom arbetsgivare, serviceaktör, demokratiaktör och samhällsbyggare. Demografisk utveckling och en snabb urbanisering är utmaningar som måste hanteras tillsammans med andra okända yttre faktorer som snabbt kan påverka verksamheten, till exempel kriser och andra oförutsedda händelser. Kommunen förväntas inte bara tillfredsställa dagens behov utan måste också agera för en hållbar utveckling som skapar förutsättningar för framtida generationer att tillfredsställa sina behov. I rollen som samhällsbyggare är samarbetet med lokalsamhället i form av förenings-, kultur- och näringsliv en viktig uppgift. Likaså att upprätthålla samverkan på regional och nationell nivå. En viktig uppgift är att fungera som katalysator för att olika verksamheter i den geografiska kommunen fungerar tillsammans för att skapa attraktivitet, tillväxt och inte minst en hållbar utveckling.

Strategi för hållbar utveckling

Vellinge kommun har ett kommunövergripande Program för hållbar utveckling (PHU) som antogs år 2021. Programmet är styrande vad gäller hållbarhet för kommunens organisation och ska ge avtryck utanför kommunens egen verksamhet genom att inspirera, stödja och vägleda samtliga boende och aktörer inom kommunen för att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling av Vellinge kommun. Programmet utgår ifrån de tre hållbarhetsdimensionerna; miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet och innehåller nio fokusområden med relevanta mål och nyckeltal inom respektive område. Varje fokusområde kopplas till något av kommunens fyra övergripande mål, prioriteringar och även till olika styrande dokument för att tydliggöra det pågående arbetets hållbarhetsdimensioner. Programmet beskriver hur Vellinge kommun ska bidra till att uppfylla globala, nationella och regionala mål kopplade till hållbarhetsfrågor och kommunens vision och övergripande mål.

Kommunens övergripande styrmodell har inför 2023 kompletterats med PHU, vilket innebär att nämndernas mål kopplas till PHU:s fokusområden för att tydliggöra hållbarhetsdimensionerna i de politiska målen. PHU följs upp vartannat år av Kommunfullmäktige.

Under 2023 införs för övrigt en Hållbarhetsbarometer som ska underlätta uppföljning av de olika aktiviteterna i PHU och också användas för att i kommunikation till medborgare, företag och andra intressenter tydliggöra hållbarhetsarbetet. Vellinge är medlem i Glokala Sverige som syftar till att öka kunskap och engagemang för Agenda 2030 bland politiker och tjänstepersoner. Som projektdeltagare har kommunen genomfört seminarium i samverkan med Glokala Sverige. Man har tidigare deltagit i pilotstudien, SDG Synergies, för att få insikt i hur man kan hantera målkonflikterna och synergierna i arbetet med att genomföra Agenda 2030 och målen i Program för hållbar utveckling. En pilotstudie har genomförts av Stockholm Environment Institute, Linköpings universitet samt Nationell samordnare Agenda 2030. Efter antagande av PHU har ett nytt Energiprogram beslutats som avser att ytterligare bidra till att målen inom området energi uppfylls.

Social hållbarhet

Vellinge har som mål att vara en kommun där människor känner trygghet, självständighet och där mänskliga rättigheter respekteras oavsett kön, ålder, etnisk tillhörighet, funktionsvariation och sexuell läggning. Kommunen arbetar förebyggande och uppsökande för att nå kommuninvånaren innan behovet av socialtjänstens insatser uppstår. Det finns övergripande rutiner för hur man ska organisera sig tvärprofessionellt efter kommuninvånarens behov samt låta organisationen vara i rörelse efter den aktuella målgruppsanalysen. I arbetet ingår även att identifiera interna och externa samverkanspartners för att främja inkludering för kommuninvånare. Kommunen bedriver insatser både inom ramen för ordinarie verksamhet och i projektform för målgrupper som riskerar utanförskap. I den av Kommunfullmäktige antagna Handlingsplan för integration 2020–2023 beskrivs hur förvaltningen och avdelningarna ska arbeta med integrationsfrågor utifrån barnkonventionen, lagstiftning, reglementen, riktlinjer, Vellingemodellen och nämndernas politiska planer för verksamhetsområdena. Särskilt avhandlas tillgång till arbetsmarknad, bostad och skola. Integration är en anpassning av individen. Integrationen bygger på individens egna resurser att bli delaktig och självständig i samhällslivet.

Vellinge kommun anser att svenska språket, utbildning, arbete, en ordnad bostad, förståelse och respekt för det svenska samhällets grundläggande värderingar är förutsättningar för integration i samhället. Dessa delar är därför prioriterade satsningar i Vellinge kommuns integrationsarbete. Genom att planera för och arbeta med dessa fokusområden ska de nå en god integration.

Jämställdhet och kvinnors rättigheter är en viktig del av Vellinge kommuns värdegrund. Det är viktigt att detta genomsyrar allt integrationsarbete. Etableringsenheten och elevhälsan får ett särskilt uppdrag att arbeta med kvinnors jämställdhet och deltagande i samhällsintegrationen. Rådet för funktionshinderfrågor består av representanter från lokala organisationer för funktionshindrade och från flera av kommunens nämnder. Rådet ger organisationerna möjlighet att påverka den kommunala verksamheten. Pensionärsrådet är ett viktigt organ för diskussion och utbyte av information mellan kommunen och pensionärsorganisationerna.

Inom alla utbildningsformer arbetas det med att utarbeta en tillgänglig och inkluderande lärmiljö för alla barn och elever. Arbetet handlar om att utarbeta arbetssätt med utgångspunkt utifrån ledning och stimulans för alla elever istället för att fokusera på individen och därmed behöva göra individuella anpassningar eller åtgärder. Ett förstärkt team med professioner från elevhälsan arbetar stödjande ut mot rektorsområdena för att skapa inkluderande lärmiljöer för eleverna. Skolorna organiserar för undervisning i mindre sammanhang för de elever som delar av sin skoldag inte orkar eller av annan anledning klarar av att vistas i ett större sammanhang. Det finns en central särskild undervisningsgrupp för de elever som behöver extra träning i strategier för att kunna återgå till undervisning i sin ordinarie skola. Skolorna arbetar aktivt med elever med stor frånvaro genom att hålla en nära kontakt med elev och vårdnadshavare och genom att tillsammans med hemmet hitta lösningar för att hjälpa eleven tillbaka till skolan.

IFO lämnar årligen en sammanställning och kartläggning till omsorgsnämnden hur arbetet mot våld i nära relationer har fortskridit under året. Projekt VINR 2022-2024 finns en särskild satsning mot VINR och hedersproblematik. IFO har förvaltningsöppna föreläsning i HBTQ och förvaltningsöppna föreläsning i Hedersproblematik. IFO bedriver uppsökande verksamhet som beskrivs i socialtjänstlagen genom Ungdomscentral och barnkoordinator.

Särskilt avsatta medel som går till feriearbete för ungdomar med särskilda behov, vilket kan innebära LSS tillhörighet, NPR eller att de eller deras föräldrar har insatser från socialtjänsten. Detta i syfte att ge även dess grupper bättre inkludering och tillgång till arbetsmarknaden.

För barn och unga med funktionsnedsättning finns en regelbunden samverkan mellan IFO - Vård och Omsorg och Utbildning. Samverkan avser kompetensutveckling men även samordning för den enskilda ungdomen eller familjen i form av Case management och Barnkoordinator.

Kulturskolan arbetar för att kulturskolans undervisning ska vara tillgänglig för alla oavsett mentala, fysiska, kulturella, sociala, geografiska eller ekonomiska förutsättningar. Biblioteken erbjuder gratis aktiviteter för barn, unga och vuxna. De erbjuder därmed möjlighet för alla att ta del av kulturupplevelser oavsett ekonomi. Biblioteken erbjuder gratis lån av böcker, datorer, databaser, filmer, musik, men även media i olika format anpassade efter besökarnas behov, t ex talböcker, blindskrift. Biblioteket ska vara en del av det livslånga lärandet dit alla invånare känner sig välkomna på lika villkor. Biblioteken arbetar för att främja och bidra till att minska den digitala klyftan.

Fritidsgårdarna arbetar löpande med inkludering och utanförskap, utifrån grundtanken att de är mötesplatser som uttalat är till för barn och ungdomar. Arbetet sker under målsättningar att; Barn och ungdomar är en prioriterad målgrupp. Fritidsverksamheten ska ge barn och ungdomar verktyg att öka sin delaktighet i att utöva sina intressen och hantera sina liv på bästa möjliga sätt. Fritidsledarna har ett unikt arbetssätt genom att rollen står på tre ben. Förutom att upprätthålla det öppna fritidsgårdsarbetet är man också kommunens fältgrupp och möter ungdomarna i utemiljön, samt arbetar förebyggande i skolmiljön. Detta skapar en röd tråd, varvid man kan följa ungdomarna i deras vardag.

Representanter från teknik och bygglov deltar regelbundet i mötet i Rådet för funktionshinderfrågor. Kommunen håller på att ta fram en ny parkeringsnorm som förutom att innehålla regler om antal parkeringsplatser per bostäder/verksamheter tar hänsyn till andra trafikslag såsom cykel och kollektivtrafikhäna läge och anpassning för funktionsnedsatta. Mer digital är en satsning för att öka de äldres digitala förmåga att delta i samhällsutvecklingen. Genomfördes under 2020 men avbröts av pandemin men kommer att återupptas.

Det är ett samprojekt med gymnasieskolan där elever bistår de äldre i att ta ett digitalt kliv.

Av Vellinge kommuns vision framgår att “Alla som bor och vistas i vår kommun ska känna sig trygga i livets olika skeden” Hållbar samhällsutveckling handlar om att planering och utveckling av Vellinge kommun sker med hänsyn till den enskilde människans frihet och om att främja goda levnadsförhållande. Genom att arbeta med att skapa hållbara attraktiva, levande, rena och säkra miljöer inklusive trafiksäkerhet ser vi till att värna om tryggheten i Vellinge kommun. Kommunens arbete med att skapa trygga miljöer styrs av program för Hållbar utveckling, fokusområde hållbar samhällsutveckling och trygghet.

Brottsförebyggande Rådet, fungerar som ett strategiskt nätverk bestående av nyckelpersoner från kommun, polis och organisationer verksamma inom Vellinge kommun. Det övergripande målet är att främja det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet, minska brottsligheten och öka Vellingebornas trygghet. Nyligen tecknades en ny Samverkansöverenskommelse mellan kommun och polis. Den utgår från fokusområdena Trygghet i offentlig miljö och Trygga unga och är framtagen utifrån en gemensam lägesbild mellan parterna. Kommun och polis kommer att arbeta utifrån en gemensam åtgärdsplan för dessa fokusområden. BoTryggt 2030 är ett nationellt koncept för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet vid planering, utformning, byggande och vidareutveckling av nya och befintliga fysiska miljöer. Från 2023 ska BoTryggt användas som standard i samhällsbyggnadsprocessens samtliga stadier. Samtliga berörda yrkeskategorier inom samhällsbyggnadssektorn och det kommunala bostadsbolaget Vellingebostäder har erhållit utbildning kring konceptet BoTryggt 2030.

Sedan 2018 finns Trygghetsvärdar som genom sin närvaro på strategiska platser inom kommunen verkar för att öka tryggheten, minska brottsligheten och förebygga oönskade händelser. De plockar bland annat in trygghetstips som Vellingeborna kan lämna på kommunens webbsida. Kamerabevakning finns på flertalet skolområden. Kommunens fritidsledare har tre uppdrag: öppen verksamhet på fritidsgård, uppsökande verksamhet på skoltid och uppdrag som fältassistent. Detta bidrar till ungdomars upplevelse av trygghet och till ökad samverkan med trygghetsvärdar och polis. Kommunen delar varje år ut pris till årets Trygghetsambassadör. Vinnare 2022 blev Antikrundan, en sammanslutning av seniora medborgare som genom grannsamverkan bidrar till att skapa trygghet och förebygga brott i sitt bostadskvarter.

Trygghetsvandringar genomförs med representanter från kommun, näringsliv och polis. Medborgare inbjuds alltid att delta. En e-tjänst för trygghetstips gör det enkelt för medborgare och andra att lämna synpunkter på miljöer som upplevs otrygga. Trygghetstipsen tas om hand av ansvarig enhet och av trygghetsvärdarna, som kan utöka sin synlighet på platsen. I trygghetsforum träffas kommunala verksamheter, polis och Vellingebostäder veckovis för att utbyta erfarenheter och information och på så vis samordna insatser och förebygga brott och otrygghet i kommunen. Arbetet utgår från metoden Effektiv samordning för trygghet som är ett systematiskt arbetssätt och bygger på kunskapsbaserad brottsprevention. Målet är att minska och förebygga brott och otrygghet genom tidiga insatser när problem uppstår eller är på väg att kunna inträffa. I styrgrupp för trafiksäkerhet och miljö ingår trafikingenjör, trygghetschef och kommunpolis. Styrgruppen arbetar för trafiksäkerhetshöjande- och hastighetsänkande åtgärder med fokus på säkra skolvägar. Förbättrad trafiksäkerhet innebär inte bara att färre olyckor inträffar utan även ökad trygghet och trivsel samt en bättre miljö.

I samverkansmodell SSPF träffas företrädare från skola, socialtjänst, polis och kommunens fritidsverksamhet några gånger per termin. Syftet med mötena är att samordna insatser för den primära målgruppen som är barn och ungdomar i årskurs 6-9 som skolkar, misstänks begå brott, missbrukar droger eller alkohol eller befinner sig i andra destruktiva miljöer. Genom att samla och samordna resurser kring barn och ungdomar från nämnda verksamheter kan kommunen agera snabbt och skapa gemensamma lösningar. Målet med samverkansmodellen är att ungdomar i kommunen ska ha en fungerande skolgång och leva ett liv fritt från kriminalitet, droger och andra riskbeteenden.

SIG (Social insatsgrupp) är en modell vars primära målgrupp är unga personer i 13-12 år som uppvisar hög risk för ett långvarigt normbrytande, kriminellt beteende och en kriminell livsstil som därtill bedöms ha ett betydande behov av samordning mellan exempelvis skola, socialtjänst, polis, habilitering och psykiatri med flera. Det kortsiktiga målet med SIG är att stärka den unges skyddsfaktorer och minska riskfaktorerna. Det långsiktiga målet är att de unga som deltar inte ska uppvisa normbrytande eller kriminellt beteende och behålla detta över längre tid. Styrgrupp förebyggande ViNR (Våld i nära relation) ska utveckla en hållbar struktur för det förebyggande arbetet kring särskilt brottsutsatta. Vellinge har som mål att vara en kommun där människor känner trygghet, självständighet och där mänskliga rättigheter respekteras oavsett kön, ålder, etnisk tillhörighet, funktionsvariation och sexuell läggning.

Arbete och Etablering myndighet kommer under 18 månader arbeta med ett utökat uppdrag att arbeta mot våld i nära relationer. Projektets syfte är att vidareutveckla och kvalitetssäkra arbetet med våld i nära relationer så att alla våldsutsatta ges det stöd de har rätt till, vidareutveckla arbetet med våldsutövare samt att öka samverkan med externa aktörer. Styrgrupp förebyggande VINR ska utveckla en hållbar struktur och arbeta fram samverkansformer för det förebyggande arbetet kring VINR i kommunen. Vellinge har som mål att vara en kommun där människor känner trygghet, självständighet och där mänskliga rättigheter respekteras oavsett kön, ålder, etnisk tillhörighet, funktionsvariation och sexuell läggning. Spetsgrupp VINR/HRV(hedersrelaterat våld) - Forum Vellinge. Representanter från olika verksamheter inom socialtjänst och skola träffas med samordnare för VINR/HRV för att lyfta HRV- och VINR-ärenden samt för diskussion och kunskapsutbyte. VINR/HRV - Forum - Vellinge
Chefer, 1:e socialsekreterare, kvalitetsansvarig och samordnare för VINR/HRV träffas 2 ggr/termin. Där förs bl.a. diskussioner om behov av uppdateringar gällande rutiner, samverkansfrågor, diskussioner om kompetenshöjande insatser, omvärldsbevakning och hur det ser ut i kommunen.

Nätverk Sydvästra Skåne Samordnare för VINR/HRV deltar i en nätverksgrupp med socialtjänsten i Trelleborg där bl.a. brottsoffersamordnare från Polisen medverkar samt i en annan nätverksgrupp med representanter från socialtjänsten från Lomma, Svedala, Burlöv och Staffanstorps. Samordnare för VINR/HRV deltar även i Länsstyrelsens nätverksträffar och utbildningstillfällen avseende VINR/HRV. Barnahus tar emot barn och ungdomar som misstänks ha blivit utsatta för brott. Här får barnet berätta vad som hänt i en trygg miljö. Barnet får vara i centrum för utredningsprocessen och kan få hjälp och stöd. Olika myndigheter samlas på Barnahus och barnet behöver inte upprepa sin berättelse för flera personer. Barnahus Söderslätt är ett samarbete mellan polis, åklagarmyndighet, socialtjänst i Svedala, Trelleborg och Vellinge samt barn- och ungdomspsykiatri (BUP).

Det sker många olika typer av insatser inom ramen för folkhälsa riktat till unga och äldre. Kommunen har en tjänsteperson som koordinerar folkhälsoarbetet men det primära arbetet sker inom respektive verksamhet. I Program för Hållbar utveckling fokusområde Ungas hälsa och livsvillkor beskrivs prioriteringar, mål och nyckeltal. "En god, hälsosam och trygg miljö för barn och unga är en viktig och självklar del i vår kommuns utveckling. Alla barn och unga har rätt att få goda förutsättningar för en bra uppväxt, med trygghet och en god fysisk, psykisk och social hälsa".

Vellinge kommun arbetar med preventiva, samordnade insatser för målgruppen äldre tillsammans med Region Skåne och deras ackrediterade leverantörer. Öppet hus på kommunens aktivitetshus för äldre med hälsofrämjande information och förebyggande insatser. Som kommuninvånare i Vellinge kommun får man från och med det år man fyller 75, två aktivitetscheckar värda 250 kronor styck. Aktivitetschecken är ett ekonomiskt bidrag till aktiviteter som en preventiv hälsoförebyggande insats. Man kan till exempel träna på gym, gå en kurs eller börja med yoga.

I Program för Hållbar utveckling fokusområde, Ungas hälsa och livsvillkor, stipuleras vikten av att genomföra tidiga och förebyggande insatser i skola och socialtjänst, att arbeta för en giftfri miljö där barn och unga vistas, samverkan över verksamhetsgränser gällande barn och unga inom områdena psykisk hälsa, alkohol, tobak och droger, utveckla arbetssätt som främjar tillgängligheten för att nå unga i riskzon, arbeta förebyggande och sprida kunskap om riskerna med droger, alkohol, tobak och spel, att barn och ungas vård i första hand ska ges i hemmiljö, öppenvårdsperspektiv, alla elever i grundskolan ska ha gymnasiebehörighet, elever ska avsluta gymnasiet med fullständiga betyg. Vidare skapa möjligheter för fler unga att ha en aktiv, hälsosam och meningsfull fritid genom ett brett utbud av kultur- och fritidsaktiviteter. Kulturskolan verkar för att ge barn och ungdomar en ökad livskvalitet, genom att erbjuda en lustfylld, skapande och frivillig verksamhet för konstnärlig och personlig utveckling. Folkbiblioteken ökar hälsa och välbefinnande genom Kultur i omsorgen och uppsökande verksamhet på äldreboenden.

Biblioteken erbjuder en plats där människor kan vara "själva tillsammans" och motverka ensamhet och alienation. Biblioteken skapar olika inbjudande kulturella miljöer för olika åldersgrupper och arbetar aktivt med frågor om tillgänglighet och inkludering. Skolor och förskolor ökar välbefinnandet och hälsan genom att införa "brainbreaks", rörelsepauser och rastgårdsaktiviteter. Skolor har fysisk aktivitet på schemat och utanför schemat såsom puls, skolidrottsföreningar, idrottsprofiler mm. Det är viktigt att förebygga bruk och missbruk i tidig ålder, eftersom riskfylld konsumtion som inleds i unga år tenderar att fortsätta och öka genom livet. För ett effektivt förebyggande arbete krävs en kombination av åtgärder. Vellinge kommun har en antagen Drogförebyggande plan för Vellinge kommun 2022-2026. Arbetet är långsiktigt och sker på flera olika arenor och nivåer, och med många aktörer. Det förebyggande arbetet inriktas främst mot barn, ungdomar och deras föräldrar.

Det finns en övergripande handlingsplan för ANDTS-arbetet i kommunala skolor, ANDTS – alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel. I handlingsplanen genomförs öppna föreläsningar om ANDTS, drogvanundersökning för ungdomar, skyndsamt hantering av orosanmälningar och utredningar gällande minderåriga och narkotika, projektet Det finns hjälp att få, tillsyn av alkoholserveringsställen och detaljhandel med folköl. Tillsyn av detaljhandel med tobaksförsäljning. Utbildning i ANDTS-frågor - Samordning med Skånes idrottsförbund. Krav på ANDTS-policy vid ansökan om föreningsbidrag. Drogfria arrangemang och agerande vid misstanke om bruk av tobaks-/nikotinprodukter, alkohol, droger eller spel om pengar.

Att fokusera på jämställdhet och kvinnors/flickors rättigheter är en viktig del i Vellinge kommuns värdegrundsarbete. Etableringsenheten och elevhälsan har fått ett särskilt uppdrag att arbeta med kvinnors jämställdhet och deltagande i samhällsintegrationen, i enlighet med kommunens handlingsplan för integration. Välkomsten för nyanlända är uppbyggd enligt Vellingemodellen och innehåller bl. a. demokratifrågor, lagar, regler, normer, värderingar, jämlikhet, jämställdhet, sexualkunskap och information om lokalsamhället. Förskolorna och skolorna har ett viktigt jämställdhetsuppdrag och utbildningen ska vila på en demokratisk grund. Utbildningen i Vellinge kommun ska främja elevers lika rättigheter och möjligheter oavsett könstillhörighet.

Skolan ska synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevers lärande, val och utveckling. Förskolan och skolan ska vara en trygg plats för alla elever oavsett kön och könstillhörighet. På förskolorna och skolorna i kommunen bedrivs ett kontinuerligt förebyggande arbete mot kränkningar, sexuella trakasserier och våld, som bland annat dokumenteras i enheternas planer mot kränkande behandling. För eleverna ingår jämställdhetsarbete som en del i skolornas kurs- och ämnesplaner. Det finns kommungemensamma rutiner och riktlinjer som både personal, vårdnadshavare och elever känner till och kan följa när det uppstår situationer som behöver åtgärdas eller följas upp gällande kränkande behandling.

I Omsorgsnämndens riktlinje för ekonomiskt bistånd lyfts jämlikhetsprincipen fram genom att bistånd till gifta, registrerade partners och sambos delas och betalas ut till båda parter och inte som tidigare till bara den ena, som oftast var mannen i förhållandet. I enlighet med Vellinge kommuns värdegrund är jämställdhet och kvinnors rättigheter en viktig utgångspunkt även i bedömning och handläggning av försörjningsstöd.

Det innebär att alltid kalla båda vuxna personerna som ingår i hushållet och att inte godkänna svaga eller flyktiga förklaringar till att den ene aldrig kan vara med på mötet. Vellinge kommun följer upp ärenden gällande anmälningar om kränkande behandling. Uppföljning av jämlikhetsarbetet på enheterna ingår i granskningar, i enkäter till t ex elever och vårdnadshavare samt i NMI:n, som är en medarbetarundersökning. Utifrån identifierade utvecklingsområden görs en handlingsplan. I medarbetarundersökningen kartläggs medarbetarnas upplevelse av kränkande särbehandling och lika möjligheter och skyldigheter oavsett bakgrund. Handlingsplan upprättas vid behov. Årlig lönekartläggningen genomförs med syfte att minska på löneskillnader mellan kvinnor och män. Fritidsgårdarna har genom ett aktivt arbete uppnått en jämn könsfördelning hos besökarna. Bland annat har personal utbildats och strukturella förändringar har genomförts där aktiva val för att tilltala tjejer har gjorts. Kontinuerligt med att involvera deltagarna i tillskapandet av fritidsgårdarnas aktiviteter. Under 2022 har även fokus legat på att öka ungdomars förståelse och respekt för människors olikheter och lika värde, genom samarbetsövningar. Under året har HBTQ frågor haft en central roll.

Förskolor och skolor arbetar i den breda och snäva vägledningen med att presentera olika sorters arbete på ett könsneutralt sätt genom att tex visa kvinnliga svetsare och manliga sjuksköterskor. Skolans läroplaner lägger från och med läsåret 22/23 ännu större vikt vid ämnesområden som berör våld i nära relationer och hedersrelaterat våld. Vid anställningar till kommunens förskolor och skolor så stävas det efter en jämn fördelning mellan könen. Ett jämställt förhållningssätt vid lönesättning eftersträvas alltid. Lönen sätts utifrån prestation och kompetens.

Ekologisk hållbarhet

Det övergripande målet är att Vellinge kommun ska vara klimatpositiv senast år 2045 vilket beskrivs i kommunens Energiprogram. För att nå målet arbetar kommunen med att minska organisationens växthusgasutsläpp, energieffektivisering samt förnybara energikällor. I kommunens Program för hållbar utveckling finns ett mer övergripande perspektiv i syfte att även minska våra klimatutsläpp genom förändrad konsumtion, hållbart resande samt spridning av kunskap.

Kommunen under en tioårsperiod genomfört energisparprojekt i form av Energy Performance Contracting (EPC). Modellen innebär att leverantören föreslår och genomför ett antal energibesparande åtgärder och som ersättning tar del av den ekonomiska besparingen fastighetsägaren gör. Sedan 2017 sker fortlöpande optimering och effektivisering i samtliga fastigheter via kommunens upphandlade förvaltare. Inom 11 befintliga fastigheter pågår utredning av att anlägga solcellsanläggningar. Två projekt med bergvärme pågår och ytterligare ett avseende grundvattenvärme. Ett av bergvärmeprojekten bedrivs i samverkan med Vellingebostäder AB. Större belysningsprojektet med utbyte till LED har under senare år genomförts i flertalet skolor och idrottsanläggningar, inom- och utomhus. Utbyte av gatubelysning till LED har pågått sedan 2016. Ca 70% av ljuspunkterna är till idag utbytta. Med dagens investeringstakt är hela anläggningen utbytt om 3-4 år.

VA-anläggningen genomgår en modernisering med införande av nytt system med huvudsyfte att säkra robust drift och möjliggöra övervakning av denna, så kallat SCADA-system. SCADA-systemet ger möjlighet att energieffektivisera hela VA-anläggningen. Det sker en uppstart av SCADA-införande för styrning och övervakning och påföljande energieffektivisering av belysningsanläggningen under 2023. Alla nya byggnader projekteras och handlas upp så att de kan certifieras enligt Miljöbyggnad Silver. Kommunens fastigheter använder idag 100 % miljömärkt el och 100 % biogas för uppvärmning. Fastigheternas energiförbrukning ska under 2023 minska med 5 % jämfört med snittförbrukningen sett över de fyra senaste åren. Kommunen och de kommunala bolagen ska, där det är möjligt och lämpligt att ersätta mer ändliga material, öka användning av trä i byggandet. Kommunen ska genomföra ett pilotprojekt där en livscykelanalys tillämpas i projekteringsfasen vid ny- eller ombyggnation av verksamhetslokal för att minimera utsläpp och energiförbrukning.

Det finns en bokningsbar elbilspool och cykelpool för att underlätta för kommunanställda att resa hållbart samt att bilflottan fortsätter att elektrifieras. Kommunen ställer krav på entreprenörernas transporter vid upphandling. Det finns ett digitalt körjournalssystem för att årligen följa upp och utvärdera användningen av verksamhetsfordon. Vellingebostäder är med i klimatinitiativet från Sveriges Allmännyttan där målet är att minska energiförbrukningen med 30 procent samt bli ett fossilfritt bolag år 2030.

Med hjälp av digitala verktyg kan kommunen i större utsträckning använda sig av resfria möten och på så sätt minska vår klimatpåverkan. Det övergripande målet är att Vellinge kommun ska vara klimatpositiv senast år 2045 vilket beskrivs i vårt Energiprogram. För att nå målet arbetar kommunen med att minska organisationens växthusgasutsläpp, energieffektivisering samt förnybara energikällor. I kommunens program för hållbar utveckling finns ett mer övergripande perspektiv i syfte att även minska våra klimatutsläpp genom konsumtion, hållbart resande samt spridning av kunskap. I Vellinge kommun är växthusgasutsläppen till största delen från transportsektorn, vilket också avspeglas i uppsatta mål som kommunen arbetar för.

Kommunens första strategi för publik laddnings infrastruktur antogs 2015 och uppdaterades 2018. Strategin har lett till att 94 publika Ladd punkter uppförts. Idag är arbetssättet helt etablerat och integrerat i förvaltningen av allmän plats och fastigheter och behov av nya ladd punkter prövas i alla projekt. Ett av kommunens folkbibliotek, biblioteket i Höllviken har 6 ladd punkter för elcyklar. I markanvisningstävlingar ska kommunen uppmuntra till bebyggelse som minskar klimatpåverkan genom att Hållbarhet alltid utgör ett utvärderingskriterie. En markanvisning har lett till projekt Mariastugan, som sägs vara landets första klimatneutrala hyresrättsprojekt.

Vellinge är medlem i Klimatkommunerna för att genom erfarenhetsutbyte, kunskapsutbyte och genom samverkan samt delaktighet i olika projekt kunna öka takten i det lokala klimatarbetet. Kommunen erbjuder kommuninvånare, företag och organisation energi- och klimatrådgivning. Det finns en solpotentialkarta för att ge kommuninvånare ett verktyg för att på ett enkelt sätt visa vilka förutsättningar som finns för att producera egen solenergi. Vellinge kommuns förskolor och skolor strävar efter att minimera den påverkan maten som har på miljön. Det handlar bland annat om att minska matsvinnet och att vara miljömedveten när man köper in råvaror. Arbeta med minska matsvinn samt ställa krav vid upphandling av mer klimatsmarta livsmedel. Ärenden med ansökningar om energibesparande åtgärder och småskalig energiproduktion prioriteras för handläggning av Miljö- och byggnadsnämnden

Vellinges geografiska läge med närhet till havet och omfattande bebyggelse på låg höjd över normal havsnivå, gör att kommunens arbete med klimatanpassning har starkt fokus på vattenrelaterade konsekvenser av klimatförändringar.

Vellinge kommun omfattar bland annat Falsterbonäset, som är särskilt utsatt för översvämningsrisker och ett av 25 områden i landet som av MSB pekats ut som utsatt för särskild översvämningsrisk. I Skanör, Falsterbo, Ljunghusen, Höllviken och Kämpinge ligger samlad tätbebyggelse i havsnära läge på låg höjd över den normala vattennivån. Inom området finns också många arbetsplatser. Falsterbonäset hyser även värdefull natur och stora skyddade områden, Natura 2000 och naturreservat. Kommunen har efter ett omfattande strategi- och planeringsarbete gjort bedömningen att det är planeringsmässigt, miljömässigt och ekonomiskt välmotiverat att anlägga gemensamt skydd för detaljplanerad bebyggelse i utsatta områden, innefattande såväl enskilda bostäder och verksamheter inne i tätorterna som kommunala och byggnader samhällsviktig infrastruktur.

Kommunen arbetar kontinuerligt med att minska effekterna av skyfall. En uppdaterad Skyfallsplan antogs 2022 och ska fungera som en vägledning kring hur vattnet kan ges plats i tätorten. Skyfallsplaneringen har särskilda utmaningar i de områden som också ligger lågt och är utsatta för översvämningsrisker. Skyfallsplaneringen är inriktad på att öka kommunens förmåga att hantera skyfall genom att löpande arbeta för att i befintliga områden anlägga skyfallssäkrande lösningar och genom att ta skyfallshänsyn vid alla kommande nybyggnationer i detaljplaner och projekteringar. Alla nybyggda områden ska klara ett 100-års regn utan skador på byggnader. Konkreta åtgärdsplaner mot skyfallsskador samtliga tätorter ska genomföras och regelbundet revideras. Exempel på arbetssätt och aktiviteter.

En handlingsplan för skydd mot höga havsnivåer antogs av kommunfullmäktige 2013. Ansökan för uppförande av skydd inlämnades till Mark- och miljödomstolen 2018 och vann laga kraft 2022, då Högsta Domstolen beslutade att inte medge prövningstillstånd för överklagade delar. Parallellt med tillståndsansökan har utformning och projektering av skyddsvallen skett. Kommunen deltar regelbundet i Regional Kustsamverkan. Regional Kustsamverkan är en samverkansplattform för intressenter som arbetar med klimatanpassning, kustzons- och fysisk planering och som planerar åtgärder mot kusterosion och översvämning. Den drivs av länsstyrelserna i Skåne och Halland, SGU och deltagande kommuner. Även regelbundet deltagande i Skånes kustkommuners strategiska samverkansgrupp. I denna utbyter kommunerna erfarenheter ur det kommunala perspektivet.

Vellinge kommun är med i forskningsprojektet SISLER, som ska studera stigande havsnivåers påverkan på erosionen kring Skånes kust. Syftet är att utveckla metoder för att beräkna erosion till följd av stigande havsnivåer som är tillämpliga för Skånes kust och samskapa tillsammans med användare en förståelse för hur sådana beräkningsresultat kan utgöra underlag för anpassning av kustnära byggd miljö till stigande havsnivåer som är tekniskt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar.

Program för hållbar utveckling beskriver de samlade målen och prioriteringarna för fokusområde Cirkulär Ekonomi och hållbar konsumtion. Vellinge kommun påverkar och främjar en cirkulär ekonomi genom till exempel kommunens inköp och leverantörer men också genom att planera för och anvisa platser där avfall enkelt ska kunna återbrukas och återvinnas. Det handlar till exempel om hushålls- och fastighetsnära avfallsinsamling, möjligheter att lämna saker för återbruk och god tillgång till plats för att sortera avfall. Kommunen ska föregå med gott exempel för källsortering och ett ökat återbruk. Det interna arbetet med återbruk av möbler och inventarier är en del av detta.

Det finns en rutin för minskad miljöpåverkan i kommunens verksamheter gällande engångsförbrukningsmaterial. I kommunens verksamhet Arbetscentrum, som utför uppdrag och tjänster till kommunala verksamheter, återvinner och återanvänder man byggnads och snickerimaterial i verkstäderna samt restaurerar begagnade möbler och cyklar. I arbetet med att utföra uppdrag och renovera möbler och saker till kommunens olika verksamheter minskar kommunen resursslöseriet och bidrar aktivt till social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. I kommunhuset återanvänds i första hand möbler som använts i andra verksamheter och inköp av nya möbler sker i den mån det är möjligt från återbruksföretag. Under år 2023 kommer en IT-plattform tas fram för att underlätta återbruk av inventarier i hela organisationen. Kulturskolan har i samverkan med Arbete och Etablerings hjälp kompletterat med flera återbrukade möbler, utsorterade från andra verksamheter. Folkbiblioteken erbjuder medier i hållbara format och möjliggör gratis utlåning av böcker, datorer, databaser, filmer, musik, mm. Under år 2023 kommer en IT-plattform tas fram för att underlätta återbruk av inventarier i den egna organisationen. Andelen ekologiska produkter som används i skolkök ska vara minst 50%, vilket är en kravcertifiering enligt nivå 2.

Program för hållbar utveckling beskriver de samlade målen och prioriteringarna för fokusområde Cirkulär Ekonomi och hållbar konsumtion. Vellinge kommun är delägare i Sysav (Sydskånes avfallsaktiebolag). Sysav och dess ägarkommuner Kävlinge, Lomma, Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Staffanstorps, Svedala, Tomelilla, Trelleborg, Ystad och Vellinge har en gemensam kretsloppsplan 2021-2030. Syftet med den gemensamma kretsloppsplanen är att skapa en hållbar resursanvändning där avfall förebyggs, material och produkter stannar i kretsloppet och avfall som ändå uppstår ses som en resurs. Syftet med planen är även att skapa ett brett engagemang för avfallsfrågor och att inspirera till handlingar som bidrar till att nå kretsloppsplanens mål. Alla i kommunen ska förhålla sig till kretsloppsplanen och att den är gemensam för flera kommuner är en styrka som bidrar till att nå en hållbar utveckling. För mer hållbar resursanvändning krävs beteendeförändring. Vellinge kommun kan bidra till ändrade beteenden genom att göra det enkelt att göra rätt, kommunicera och hjälpa medborgare till hållbara konsumtionsmönster genom att integrera avfallshanteringen i staden genom fysisk planering.

Vellinge kommun har infört hushållsnära sortering för en effektiv avfallshantering och har infört 4-fackskärl för att förenkla för boende i kommunen. På kommunens hemsida finns en sorteringsguide för att underlätta och bidra till att avfall sorteras korrekt.

Civilsamhälle, näringsliv och kultur

Kommunen sammankallar till gemensamma möten med civilsamhället där förväntningar och förslag från kommun respektive civilsamhället har tydliggjorts och där en tydlig fördelning för vad kommunen ansvarar för och vad civilsamhället kan göra diskuteras. Att dela bild utifrån förväntningar skapar bättre förståelse för de olika uppdragen. I Handlingsplan för integration finns det reglerat hur arbetet tillsammans med organisationer, volontärer, ideella föreningslivet samt myndigheter pågår i kommunen, för nyanlända och ensamkommande barn. Detta för att skapa ett mervärde och förståelse för trivsel, trygghetsfrågor och samhällsansvar.

Några exempel på samarbete med civilsamhället. Samarbete med Internationella kvinnoföreningen för att utveckla kapacitet och beredskap i mottagandet av nyanlända personer och ensamkommande barn och för att utveckla samverkan mellan kommuner samt mellan kommuner och andra aktörer i syfte att underlätta etableringen i samhället.

Utifrån de mål som finns i Handlingsplan för integration. Samarbete med Nyföretagarcentrum projekt Nätverk för arbete för att utveckla kapacitet och beredskap i mottagandet av nyanlända personer och ensamkommande barn och för att utveckla samverkan mellan kommuner samt mellan kommuner och andra aktörer i syfte att underlätta etableringen i samhället. Utifrån de mål som finns i Handlingsplan för integration. Överförmyndaren är och informerar på Kommunala pensionärsrådet om hur god man fungerar. Besöker de olika Rotaryföreningarna för att tillse rekrytering av gode män. Nämnderna stödjer olika ideella verksamheter ekonomiskt. Kvinnojour och brottsofferjour där samarbetet är avtalsreglerat och där de dessa organisationer skall återrapportera till nämnd om verksamheten per verksamhetsår. Icke kravställt föreningsbidrag utgår till ytterligare föreningar. Det finns en kommunikation från kommunen gentemot civilsamhället där kommunen har uppdaterad information på hemsidan och en väg in till kommunen. Genom en väg in ska civilsamhället utan dröjsmål kunna komma i kontakt med rätt instans.

Kommunen organiserar volontärverksamhet. Att vara volontär sker på frivillig basis utan ersättning. Att vara volontär kompletterar en verksamhet och ersätter aldrig ordinarie personal. Syftet är att bidra till en fin gemenskap med kommunens äldre medborgare på kommunens aktivitetshus. Ideella föreningar som på frivillig basis bedriver stödjande eller förebyggande verksamhet inom socialtjänstens ansvarsområde kan söka bidrag från kommunen. Kravet är att verksamheten ska utformas så att den gynnar kommuninvånarna i Vellinge kommun. Stöd med lokaler på kommunens aktivitetshus för civilsamhället. Lokalt aktivitetsstöd till idrottsföreningar som bedriver barn- och ungdomsverksamhet. Utbildningsinsatser riktade mot föreningslivet, exempelvis ledarutveckling i samarbete med Idrottsrörelsens studieförbund, SISU. Kostnadsfritt lokalnyttjande i kommunens fastigheter för föreningar med mer än 50% barn och ungdomsverksamhet.

Med utgångspunkt i kommunens övergripande målområden, Program för hållbar utveckling 2020- 2030 och en politiskt antagen näringslivs- och turismstrategi med fem fokusområden (Kommunen som partner, Samverkan och företagsvänligt klimat, Etablering och expansion, Destinationsutveckling, samt Vellinge och omvärlden) arbetar Vellinge kommuns näringslivsenhet kontinuerligt med att skapa förutsättningar för ett gott företagsklimat. Näringslivs- och turismstrategin svarar på frågorna varför, vad och hur? Den innehåller en framtidsvision för utvecklingen av näringsliv och turism som svarar på varför det är viktigt.

Mål som vägleder i arbetet och svarar på vad som ska uppnås, samt fokusområden och insatser som kommunen ska arbeta med och som svarar på hur vision och mål ska förverkligas. I näringslivsenhetens uppdrag ingår att attrahera företag att etablera sig och att stimulera fler att starta företag i Vellinge kommun. I uppdraget ingår även destinationsutveckling och att i samverkan med besöksnäringen locka fler besökare till kommunen. Uppdraget innebär såväl utåtriktat arbete som arbete inåt i den kommunala organisationen. Det ska vara lätt att etablera sig och växa i Vellinge kommun. I kontakten med kommunen ska företagare få ett gott bemötande och god service - företagarna ska uppleva att de får all den information och det stöd som de behöver.

Internt genomförs utbildningsinsatser och andra former för lärande internt i tjänstemannaorganisationen som stöd för servicen till företagen. Det ökar medarbetarnas förståelse för kommunens roll för företagen och företagens betydelse för kommunen, samt stärker kunskaperna i samtalsmetodik för att ytterligare förbättra service och bemötande gentemot företag. Man erbjuder företagartjänster såsom Företagslots, en tjänst som förenklar för företagare som kan behöva flera olika slags tillstånd för sin verksamhet. Företagslotsen samordnar företagares ärenden och förkortar på så sätt den sammanlagda handläggningstiden av ärendena. Tjänsten erbjuds både fysiskt och digitalt. Kommunen uppmuntrar näringsidkare att tillsammans med exempelvis föreningslivet skapa fler evenemang som lockar besökare till kommunen hela året om. Arrangerar och bjuder in till olika nätverksträffar för företagare, exempelvis näringslivsfrukostar tillsammans med ledande politiker, branschträffar för besöksnäringen och mäklare, informationsmöte för tomtköpare på kommunens nya företagsby, tematräffar om till exempel energieffektivisering och livsmedelsförsörjning i kristider.

Det genomförs företagsbesök för att få inblick i företagarnas verksamhet och villkor och fånga upp på vilket sätt kommunen skulle kunna förbättra sin service och företagsklimatet ytterligare. Kommunen informerar företagare om vad som är på gång genom månatliga nyhetsbrev och via särskilda företagarsidor på kommunens hemsida. Man marknadsför Vellinge kommun och möjligheterna att driva företag genom att exempelvis lyfta goda exempel på framgångsrika företagare i sociala medier såsom nätverkssajten LinkedIn. Informerar företag proaktivt om möjligheter och förutsättningar, exempelvis vilka tillstånd som krävs, för att effektivisera handläggningen och förbättra vår service till företag. Tar fram interaktiva guider om exempelvis serveringstillstånd och bygglov.

Integrerar näringslivsperspektivet i vår samhällsplanering och beaktar dess förutsättningar och behov i detaljplaneprocessen. Tydliggör i olika kanaler var det finns tillgänglig mark och vilka områden som utifrån detaljplan är lämplig för vilken typ av verksamhet. Samverkar med de lokala centrumföreningarna för att stärka handel och service i de tre olika kommundelarna och samverkar med de lokala företagareföreningarna för att ständigt utveckla det lokala företagsklimatet. Arrangerar näringslivsgalan Stjärnkväll tillsammans med företagareföreningarna och centrumföreningarna för att hylla duktiga företagare i kommunen. Bland annat delas ett särskilt näringslivspris ut av Vellinge kommun varje år. Erbjuder kostnadsfri marknadsföring av kommersiella fastigheter och lokaler via avtal med Objektvision. Erbjuder kostnadsfri affärsrådgivning genom våra partners till både de som redan driver företag och de som står i begrepp att starta företag.

Avtal finns bland annat med NyföretagarCentrum Öresund som erbjuder riktade stödinsatser vid behov, exempelvis extra rådgivning och fortbildning under pandemin genom exempelvis programmet Företagsmotorn. Deltar aktivt i arbetet kring utvecklingen av UF-konceptet i kommunen. Samverkar med det lokala näringslivet och gymnasieskolan Sundsgymnasiet kring Ung Företagsamhet (UF). Engagerar lokala företagare som rådgivare, jurymedlemmar och så kallade drakar under UFåret. Skapar tillsammans med det lokala näringslivet också säljtillfällen för UF-företagen. Stödjer utbyte mellan skola och näringsliv i olika former, exempelvis jobbskuggning för gymnasieelever. Samarbetar med kommunens enhet för Arbete och etablering för att säkra kompetensförsörjning och integration i kommunen genom att matcha företagare med nyanlända och andra som står långt från arbetsmarknaden. Samarbetet har resulterat i ett flertal praktikplatser och fasta anställningar. Erbjuder kompetensutveckling i digitalt värdskap, digital närvaro och marknadsföring till besöksnäringen. Marknadsför kommunen genom särskild destinationssajt www.semesterkansla.se och därtill hörande sociala medier. Destinationssajten finns på svenska, engelska och tyska och är framtagen i nära samverkan med besöksnäringen för att locka fler besökare till kommunen. Tillhandahåller turistinformation genom särskilda InfoPoints som finns på en dryg handfull välbesökta platser runt om i kommunen och som bemannas av besöksnäringen.

Folkbiblioteken, Kulturskolan och den offentliga konsten i kommunen är en resurs för hela kommunens kulturliv. De erbjuder besökare hög service, ett brett och varierat utbud av medier, information, aktiviteter och kvalificerad personal. De samverkar med bibliotekets vänföreningar, kulturföreningar och studieförbund mm.

Biblioteksplanen visar inriktningen. Program för hållbar utveckling beskriver under fokusområde Ungas hälsa och livsvillkor mål och prioriterade insatser för att "skapa möjligheter för fler unga att ha en aktiv, hälsosam och meningsfull fritid genom ett brett utbud av kultur och fritidsaktiviteter". Kulturskolan Artisten är en inspirerande mötesplats där barn och unga i grund- och gymnasieskola erbjuds kreativ utveckling och ska få alla att växa utifrån sina förutsättningar. Kulturskolan erbjuder ett brett utbud av kurser och högskoleutbildade pedagoger. Kulturskoleplanen antogs under 2021. På Kulturskolan finns kommunens konserthus för konferens, konserter, teater- och musikföreläsningar och mässor mm. Den offentliga konsten finns till för alla och har stor betydelse för kommunens attraktivitet och medverkar till bilden och upplevelsen av kommunen. Den offentliga konsten är en del av kommunens identitet och en del av ortens historia.

Höllvikens bibliotek erbjuder utökad tillgänglighet i form av "meröppet". Detta innebär att biblioteket även är tillgängligt för besökare när det inte finns personal på plats. Vellinge bibliotek har ett rum för VR och Greenscreen som aktiveras på vissa lov och vid speciella tillfällen. Kulturskolan, biblioteken och fritidsgårdarna arbetar med att synka och synliggöra lovaktiviteter för relevanta målgrupper. Kulturskolans feriearbetande ungdomar bjuder på sång och spel av instrument på sommaren runt om i kommunen.

En årlig Kulturgaranti finns för 4-, 6-, 9-, 12- och 15-åringar. Den kompletteras med den statliga satsningen Skapande skola för årskurs 1, 4 och 7. Åk 5 och 8 får uppleva professionell scenkonst för regionala teatersubventioner. Folkbiblioteken garanterar att alla 6-åringar får sitt första bibliotekskort. Alla elever i åk 3 får ett bokprat vid folkbiblioteken. Varje skola har utbildade bibliotekarier som har regelbundna bokprat med skolans elever. Alla elever i åk 2 får träffa Vellinge kulturskola en gång per termin. De får information om verksamheten och får även prova på alla instrument. Det finns även möjlighet för skolorna att delta i Tvåornas kör.

En årlig Naturgaranti finns för åk 4. Det finns en kulturgaranti för äldre inom omsorgen från och med 2023. Den innebär att alla boende på kommunens vård- och omsorgsboende årligen erbjuds kvalitativa kulturupplevelser, inkluderat deltagarna på dagverksamheten. Kulturgarantin innebär också att minst en kulturupplevelse per år riktas till aktivitetshuset.

Kommunen samordnar Kulturprogrammet två gånger årligen. Den innehåller kommunens samlade kulturarrangemang för alla åldrar. Arrangörer är både kommunen, föreningslivet, studieförbund, gallerier med flera. Det finns ett Ungdomsråd som är en remissinstans till politiska beslut och anordnar aktiviteter av unga för unga. Vellinge kommun har även ett Kulturcrew, som består av unga arrangörer som deltar vid kulturarrangemang. Det finns en årligt konstanslag för konstinköp. På tre av biblioteken visas nya konstutställningar i lokalerna i samverkan med konstnärer och en fotoförening. Information finns om den offentliga konsten på vellinge.se för alla att ta del av. Varje sommar genomförs en sandskulpturtävling som bjuder in alla åldrar att skapa i sand.

Kulturstipendium kan sökas och delas ut årligen till den som är i början på sin konstnärliga bana och antingen är folkbokförd eller har annan anknytning till kommunen. Aktörer som Falsterbo Photo Art Museum, bibliotekens vänföreningar, kulturföreningar som Calluna och Vellinge fotoklubb, Kulturföreningen Öppna sinnen, Falsterbonäsets naturvårdsförening, Falsterbo Konsthall, Fotevikens vikingamuseum, Falsterbo Fyr, Falsterbo museum och Bärnstensmuseet med flera bidrar också till ett rikt kulturliv.

Styrkor	Förbättringsmöjligheter
<p>Vellinges kommunövergripande Program för hållbar utveckling (PHU) antogs år 2021. Integrerat i styrmodellen och följs upp vartannat år av Kommunfullmäktige.</p> <p>Vellinges operativa arbete inom områdena miljö, ekonomi och social hållbarhet. Strategier på plats och aktiviteter kopplade till dessa</p> <p>Under 2023 införs en Hållbarhetsbarometer som ska underlätta uppföljning av de olika aktiviteterna i PHU</p> <p>Arbetet med inkludering, trygghet, folkhälsa och jämställdhet inom området social hållbarhet</p> <p>Det långsiktiga arbetet med att minska negativ klimatpåverkan, klimatanpassning och cirkulär ekonomi</p> <p>Tydlighet i vad kommunen ansvarar för och vad civilsamhället kan bidra med för att utveckla lokalsamhället. Under pandemin utvecklades samarbetet</p> <p>Vellinges stöd och samarbete med det lokala näringslivet</p> <p>Folkbiblioteket, Kulturskolan och den offentliga konsten är viktiga mötesplatser för kommunens kulturliv</p>	<p>Många aktiviteter för att minska negativ klimatpåverkan, klimatanpassning. Resultat svåråtgångade. Svårt att se effekter på kort sikt?</p> <p>Fortsätta utveckla det positiva samarbetet med civilsamhället som tog fart under pandemin</p>

Område 3 Styrning och kontroll

Rubriker	Poäng
<ul style="list-style-type: none">• Strategi för styrning• Politisk styrning• Uppföljning och analys• Samspel mellan rollerna som förtroendevald respektive tjänsteperson• Koncernstyrning	83

Allmänt

Alla kommuner behöver ha ett styrsystem som säkerställer att de politiska viljeyttringarna omsätts till praktisk handling i verksamheterna.

En gemensam vision och uppföljningsbara mål som påverkar organisationen behöver formuleras och förankras. I ett fungerande styrsystem måste de förtroendevalda också kunna följa upp och se om insatta resurser leder till reella resultat för brukare och medborgare. En väl fungerande styrning handlar också till stor del om samspel och dialog mellan de förtroendevalda och tjänstepersonerna. Det är viktigt att de olika rollerna klargörs och att det finns en tillit från ledningen till professionens kunskap och kompetens att erbjuda bra service och tjänster till brukarna. En stor utmaning är att uppnå ett lagarbete i alla delar av organisationen där man har en gemensam målbild att sträva efter.

Strategi för styrning

Styrningen av Vellinge kommuns verksamhet sker via flera olika komponenter där de politiskt antagna övergripande och verksamhetsspecifika måldokumenterna utgör grunden för styrningen. Andra delar i kommunens styrsystem är beslutade planer, planerad befolkningsutveckling, statliga regler och beslut, resurstilldelning via budget, uppföljning och intern kontroll samt olika system för kvalitetsutveckling och uppföljning.

De politiska planerna har en viktig funktion i att vara ”input” för de mål som ska formuleras i kommunstyrelsens och nämndernas inriktningsmål. I de politiska planerna anges de politiska ambitionerna och inriktningen för respektive nämnds arbete för den närmaste mandatperioden och ambitionerna är kopplad till en förväntad resurstilldelning.

Styrmodellen är tydlig och knyter an till kommunens vision. Syftet är att den ska uppmuntra till nämndöverskridande mål (och samarbeten) och utgå från medborgarperspektivet vid målformulering och uppföljning. Styrmodellen ska möjliggöra svar på om kommunen uppfyller kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning (verksamhetsmål och finansiella mål).

Styrningen omfattar hela kommunkoncernen som utgörs av den kommunala nämnds- och förvaltningsorganisationen samt kommunens koncernföretag. Kommunfullmäktige har fastställt gemensamt och specifika ägardirektiv samt bolagsordning för Vellinge koncern AB och dess dotterbolag. I det gemensamma ägardirektivet anges att bolagen följer de övergripande målen, policys och planer i kommunen. Kommunfullmäktige beslutar årligen om budgetprocessen för den kommande årsbudgeten med plan för de kommande två åren. De övergripande planeringsförutsättningarna inför budgeten är tydliga och ekonomi och verksamhet är integrerade i planerings- och beslutsarbetet. Även bolagen ingår i den processen. Med kommunens samlade verksamhet avses för övrigt den verksamhet kommunen bedriver i kommunkoncernen och i uppdragsföretag.

Politisk styrning

På strategisk nivå sker den politiska styrningen ("Vad") genom de fyra kommunövergripande målområdena: Sund och hållbar tillväxt, attraktiva livsmiljöer i hela Vellinge, bästa möjliga medborgarytta och maximering av värdet för skattepengarna.

De politiska planerna har en viktig funktion i att vara "input" för de mål som ska formuleras i kommunstyrelsens och nämndernas inriktningsmål. I de politiska planerna anges de politiska ambitionerna och inriktningen för respektive nämnds arbete för den närmaste mandatperioden och ambitionerna är kopplad till en förväntad resurstilldelning. Den politiska styrningen inriktas bland annat på att komprimera den politiska målbilden, för att vara tydliga med vad som vill uppnås och prioriteras och för att få genomslag för den politiska viljeriktningen.

Vellinge kommuns vision är "Bästa möjliga livskvalité – för dig!" På kommunstyrelse- och nämndnivå sätts uppföljnings- och mätbara mål inom de fyra kommunövergripande målområdena. Kommunens visionsområden är utgångspunkten vid formulerandet av mål på denna nivå.

Visionsområdena är: *Trygghet, boendemiljö, utbildning, omsorg, meningsfull fritid, näringslivsklimat* och *god ekonomisk hushållning*. Målen på kommunstyrelse- och nämndnivå sätts på 1-3 års sikt och är uppföljningsbara.

Vellinge kommuns värdegrund ger också vägledning för hur man är mot varandra på arbetsplatsen och i mötet med medborgare, besökare och företagare. Den bildar en kärna för det som kan sägas vara Vellinges ”organisationskultur”. Kommunens fyra kärnvärden är *glädje, mod, trovärdighet* och *omtanke*.

Uppföljning och analys

Nämnderna har att löpande följa upp mål, verksamhet och ekonomi och ska till kommunfullmäktige i samband med kvartalsuppföljning, delårsuppföljning och årsredovisning lämna en sammanfattande uppföljning. Program för uppföljning av privata utförare finns antaget av kommunfullmäktige. Vellinges verksamhet utförs till stor del via externa utförare. Styrning och uppföljning av deras verksamhet sker inom ramen för avtalet/ särskilda överenskommelser med respektive utförare, samt utifrån Kommunstyrelsens och nämndernas respektive planer för uppföljning av privata utförare. Resurser utbetalas till de externa utförarna genom prestationsersättningar.

Uppföljning av budget och kommunövergripande mål sker i samband med kvartalsrapport, delårsrapport och årsredovisning. I årsredovisningen görs en bedömning av måluppfyllelsen av de kommunövergripande målen utifrån måluppfyllelsen i kommunstyrelsens och nämndernas mål.

Uppföljning på nämndnivå sker månadsvis och det är varje budgetansvarig i kommunen som löpande ska följa upp verksamheten och ekonomi enligt anvisningar inom respektive nämnd. Vellinge har ett långtgående delegerat budgetansvaret som sträcker sig ner till första linjens chef, vilket är enhetschef. Budgetansvarig rapporterar avvikelser i verksamhetens kvalitet och ekonomi till närmaste chef, till respektive nämnd och därefter till kommunfullmäktige. Redovisning avser både kvalitet och ekonomi med måluppfyllelse och analys samt nyckeltal. Varje enhet följs upp månadsvis.

Bolagen i Vellinge koncern AB avrapporterar fyra gånger per år till styrelsen för Koncern AB och kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen får varje månad en rapport avseende kapitalförvaltning och koncernbanken. Bolagens årsredovisningar bereds av respektive bolag och beslutas av styrelsen och överlämnas för beredning till kommunstyrelsen och som fastställs av kommunfullmäktig med specifika ombudsinstruktioner till respektive bolagstämma.

Kommunen bedriver ett systematiskt arbete med intern kontroll som utgår ifrån COSO-modellen för intern kontroll och styrning. Den interna kontrollen styrs av Reglementet för intern kontroll. Kommun vill med den interna kontrollen med rimlig grad av säkerhet säkerställa att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och kostnadseffektivt, en tillförlitlig ekonomisk rapportering och information om verksamheten och att efterlevnaden av lagar, föreskrifter, riktlinjer och instruktioner är tillfredställande. Den ska också ses som en naturlig del av verksamhetsutvecklingen och bidra till att varumärket Vellinge kommun inte skadas av oönskade händelser. Kommunstyrelsen gör årligen en samlad bedömning av hur kommunens totala kontrollsystem fungerar. Rapportering görs till Kommunfullmäktige och kommunens revisorer i samband med beslut om årsredovisningen.

Styrning och uppföljning blir allt mer omfattande och komplex. Ett förslag är att överväga att använda någon form av integrerat ledningssystemet för att förenkla styrning- och uppföljningsprocesserna.

Vellinges uppföljning av verksamheten är gedigen och kunskapen om kvaliteten är god bedömer utvärderarna. Men i exempelvis årsredovisningen så är resultatpresentationerna väldigt fokuserade på redovisning av ekonomi aktiviteter och volymer. Ett förslag på förbättringsområde är att balansera redovisningen med fler kvalitativa resultat. Inte bara siffror och nyckeltal utan även annan kunskap om kvaliteten som lyfts i uppföljningen. Även fortsätta att utveckla den interna resultatdialogen vid uppföljning med fokus på kvalitet. I syfte att gemensamt dela bilder av nuläget och skapa förståelse för verksamheternas förutsättningar

Samspel mellan förtroendevalda respektive tjänstepersoner

Styrning ställer stora krav på samarbete, samsyn, respekt och förståelse för varandras ansvar och roller.

I Vellinge finns både forum för dialog mellan förtroendevalda och tjänstepersoner, både informella och formella, men även ett professionellt förhållningssätt som är gynnsamt för samarbete och samspel. Tydliga roller och ansvar, goda relationer och respekt präglar samarbetet. Både förtroendevalda och tjänstepersoner talar väl om varandra.

Styrkor	Förbättringsmöjligheter
<p>Vellinges styrmodell är tydlig, etablerad och förfinas succesivt. Lång tradition av effektiv ekonomistyrning. Den politiska styrningen strävar mot färre och tydligare mål för att skapa fokus på det viktigaste utmaningarna</p> <p>I ett gemensamt ägardirektivet tydliggörs att bolagen följer de övergripande målen, policys och planer i kommunen. Bolagen är väl integrerade i kommunkoncernen</p> <p>PHU har bidragit till tydlighet kring kommunens ambition och prioriteringar framöver</p> <p>Vision, visionsområden och värdegrund högt upp i styrpanelen</p> <p>Gedigen resultat uppföljning. Funktionell och systematisk löpande avvikelse- och åtgärdshantering samt internkontroll</p> <p>Relationerna och samspelet mellan ledande politiker och tjänstepersoner fungerar väl och under respektfulla former. Regelbunden diskussion om uppdrag och roller</p>	<p>Styrning och uppföljning allt mer komplex. Behov av ett integrerat ledningssystemet för att förenkla styrning- och uppföljningsprocessen?</p> <p>Kvalitet i ÅR? Mycket fokus på aktiviteter och redovisning av volymer. Mer kvalitetsfokus</p> <p>Gedigen uppföljning med viktig kunskap och insikter om kvalitativa resultat som inte är siffror/nyckeltal. Hur använder ni den kunskapen i styrningen och uppföljningen?</p> <p>Fortsätt utveckla den interna resultatdialogen vid uppföljning med fokus på kvalitet. I syfte att gemensamt dela bilder av nuläget och skapa förståelse för verksamheternas förutsättningar</p> <p>Vision och värdeord. Koppla till lönekriterier?</p>

Område 4 Effektivitet

Rubriker	Poäng
<ul style="list-style-type: none">• Strategi för ökad effektivitet• Långsiktig planering för ökad effektivitet• Jämförelser för ökad effektivitet• Ny teknik som ökar effektivitet• Samverkan för ökad effektivitet	73

Allmänt

Det sker en kontinuerlig förändring i kommunerna som kräver utveckling av den service som tillhandahålls. En viktig förändringsfaktor är den demografiska utvecklingen, med ett allt större antal invånare i de äldre och yngre åldersgrupperna, vilken ökar behovet av tjänster hos de äldre och yngre brukarna samtidigt som finansieringen av verksamheten blir svårare. Ett svar på hur detta ska lösas är ökad effektivitet. Det handlar då inte om att ensidigt skära ner kostnader. Det innebär istället att hitta smartare arbetssätt och ett bättre resursutnyttjande som kan göra så att servicenivån till brukarna bibehålls eller förbättras. Kort sagt handlar effektivitet om att förstå samspelet mellan resursinsats och kvalitativa resultat och att kunna agera utifrån de förutsättningarna, både strategiskt och operativt.

Strategi för effektivitet

Effektivitetsuppdraget i Vellinge kommun Vellinge kommun fokuserar på att vara en effektiv kommun med målsättningen att ytterligare fördjupa sitt arbete för en så hög effektivitet som möjligt, i alla verksamheter. Våren 2021 i samband med inledningen av budgetarbete 2022 deltog KSO, KD, socialchef och ekonomidirektör i SKRs utvecklingsprojekt "Effektivare kommun". Därefter följde en bred implementering hos förtroendevalda och ledande tjänstemän i organisationen kring begreppen effektivitet och hur kommunen kunde leda på ökad effektivitet och konkret arbeta med frågan. Från och med budgeten för 2022 har det upprättats effektivitetsmål för kommunstyrelsen och nämnderna, utifrån Kommunfullmäktiges övergripande mål. Effektivitetsmålen ska bidra till att höja verksamhetsnyttan t ex insatskvalitet, resurskvalitet och processkvalitet i förhållande till insatta resurser. Måluppfyllelse mäts genom effektivitetsindex. Nämndernas effektivitetsmål följs upp i den löpande uppföljningen, kvartal-, delår och septemberprognos samt i årsbokslut.

Kommunen har ett flertal program och planer för att öka effektiviteten i verksamheterna. Utgångspunkten för dessa är de övergripande målen “Sund och hållbar tillväxt, attraktiva livsmiljöer i hela Vellinge samt bästa möjliga medborgarnytta samt maximera värdet för skattepengarna.” Som bryts ner på nämnds nivå och därefter i respektive verksamhet. Program för hållbar utveckling beskriver de samlade målen och prioriteringarna under respektive fokusområde.

Kommunstyrelsen i Vellinge kommun gav 2019 förvaltningen i uppdrag att presentera en handlingsplan för Framtidssäkrad välfärd, för att förbereda kommunen inför de nya förutsättningarna. Handlingsplanen omfattar äldreomsorg samt pedagogisk verksamhet med målet att framtidssäkra välfärdsuppdraget utifrån tillgängliga resurser och därmed möta framtidens behov med en modern och effektiv verksamhet. Syftet med handlingsplanen är att ta ett brett grepp över olika delar av välfärdsuppdraget såsom ekonomi, lokalförsörjning, kompetensförsörjning, digitalisering samt verksamhetsutveckling avseende innehåll, arbetsmetoder och organisation. I intervjuerna lyftes att det finns behov att ta ett omtag kring att förankra Framtidssäkrad välfärd i verksamheterna som berörs.

Utöver program för Framtidssäkrad Välfärd har Vellinge en Digital agenda som syftar till att ta ett samlat grepp kring kommunens digitala transformation. Målsättningen är att Vellinge utmärker sig som en effektiv och nytänkande organisation där digitaliseringens möjligheter regelbundet identifieras, utforskas och realiserar med målet att skapa värde.

Långsiktig planering för ökad effektivitet

Vellinge kommun presenterar årligen en befolkningsprognos för kommunen. Prognosen bygger på antaganden om hur befolkningen flyttar, föder barn och dör baserat på de senaste årens utveckling för kommunen. Ett viktigt antagande för prognosen är också det som Vellinge kommun gör om antal färdigställda bostäder under prognosperioden. 2023 har också befolkningsprognosen kompletterats med scenarier gällande följderna av Rysslands krig mot Ukraina. Då befolkningsdemografien har stor påverkan på kommunens olika verksamhetsområden och utrymme för att effektivisera läggs stor vikt på att verksamheterna analyserar och bedömer på vilket sätt demografien påverkar respektive område. En sådan specifik analys kan exempelvis visa behovet av förskoleplatser eller boenden för äldre med vårdbehov.

Av det skälet arbetar respektive avdelning fram en verksamhetsspecifik analys som bereds i respektive nämnd för beslut i kommunstyrelsen. Prognosen är även ett underlag till lokalresursplanen som tas fram av fastighetsenheten.

Vad avser skattefinansierad investering så styrs det av lokalresursplan och infrastrukturplaner t ex VA-plan, och stadsmiljöprogram som kopplas till planering av investeringarna i budgeten via budgetprocessen.

Kommunfullmäktige har beslutat om "Riktlinjer för uppföljning av investeringar" som anger direktiv hur avvikelser ska rapporteras såväl tid, ekonomi och omfattning. Uppföljning sker i den löpande ekonomiska uppföljningen.

Vellinge har en övergripande modell för projektstyrning. Projektmodellen är tänkt att ge vägledning vid uppsättning och genomförande av olika typer projekt. I modellen finns både styrande och stödja dokument, beskrivande texter, rollbeskrivningar och checklistor. Varje år drivs ett stort antal projekt i kommunen och modellen syftar till att skapa en samsyn kring viktiga delar, till exempel projektorganisation, målstyrning och budget. Modellen finns i olika versioner beroende på vilken typ av projekt det rör sig om.

Inom exempelvis samhällsbyggnadsavdelningen hanteras alla projekt i ett projektverktyg, Project Companion, som följer den övergripande modellen. Detta ger en god överblick över hela projektportföljen och status för respektive projekt. Projektdirektiv tydliggör sedan respektive projekts avgränsningar, uppdragsbeskrivning, ekonomi och ansvarsfördelning. Uppföljning av projekt sker via frekventa avrapporteringsmöten med projektledare och månadsuppföljning genom statusrapportering i verktyget.

Jämförelser för effektivitet

I Vellinge är det standard att jämföra kostnader och kvalitet med andra över tid för att mäta och öka effektiviteten. Jämförelser görs med andra kommuner och kommungrupper inom respektive avdelning-/enhet och bolagsledningsgrupp. Mycket av informationen hämtas ur Kommun- och Regiondatabasen KOLADA.

På kommunstyrelse- och nämnds nivå sätts uppföljnings- och mätbara mål inom fyra kommunövergripande målområden. Mätmetod för måluppfyllelsen är ofta kvalitativa och kvantitativa nyckeltal från nationella undersökningar och statistik som t.ex. brukarundersökningar, elevers prestationer i skolan, antalsstatistik, rankingresultat och kostnad per brukare/elev.

Den kommunövergripande måluppfyllelsen följs upp och bedöms utifrån kommunstyrelsens och nämndernas måluppfyllelse i relation till kommunens resultat i SKRs Öppna jämförelser.

I kommunens årsredovisning används på flera ställen jämförelser för att illustrera och förklara kommunens arbete. Under avsnittet Medborgarservice jämförs verksamheten med kommuner i samma storlek, Skåne och Sverige för utvalda nyckeltal. Under avsnittet God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning jämförs kommunens kostnader för nio verksamhetsområden (egentlig verksamhet) med snitten för länet och landet. Kommunen deltar i det nationella kvalitets- och jämförelsesamarbetet KKiK. KKiK sammanställer ett 40-tal nyckeltal för att redovisa och jämföra kommunens prestationer inom områdena barn och unga, stöd och omsorg samt samhälle och miljö. Nyckeltalen användas främst i kommunens verksamhetsuppföljning.

Kommunen deltar vartannat år i SCB:s medborgarundersökning för att veta hur de som bor i kommunen upplever boendemiljön, hur nöjd man är med kommunens verksamheter samt graden av inflytande och påverkan. Resultatet används bland annat som underlag i uppföljningen av mål på kommunstyrelse- och nämndnivå. Årligen görs en större kostnads- och kvalitetsanalys av ett visst verksamhetsområde inom ramen för kommunstyrelsens interna kontroll. En jämförande analys görs mellan Vellinge kommun, jämförelsekommuner, Skåne och Sverige. Den jämförande analysen syftar till att ge en övergripande bild av hur verksamheten bedrivs och fungerar utifrån ekonomi, organisation, personal, styrning och uppföljning, tillgängliga kvalitetsmått m.m., hur den står sig mot valda jämförelsekommuner samt hur den svarar mot de politiska målen.

Omsorgsnämndens verksamheter analyserar kontinuerligt det ekonomiska resultatet och gör jämförelser av kostnader mellan olika verksamheter. Detta görs genom månadsuppföljningar samt att resultaten lyfts på ledningsgrupp för diskussion och jämförelser. Interna och externa genomlysningar av verksamheterna sker regelbundet med syfte att använda budgeterade medel med maximal effektivitet. Eventuellt föreslagna åtgärder utifrån genomlysningarna ligger till grund för det fortsatta effektiviseringsarbetet, efter genomförd analys av risker och konsekvenser för verksamheterna. Omsorgsnämndens verksamheter analyserar kontinuerligt resultatet från brukarundersökningar med jämförelser mellan liknande enheter och år. Resultaten lyfts på ledningsgrupp för diskussion och jämförelser samt i verksamheternas personalmöten.

Nästan all äldreomsorg drivs i extern regi och större delen av LSS-verksamheten drivs i kommunal regi. Jämförelser av såväl kvalitet som kostnad görs oavsett driftsform då kommunen är huvudman och har yttersta kostnads- och kvalitetsansvaret för verksamheterna.

En rapport utifrån öppna jämförelser sammanställs årligen till nämnd bygger på sammanställning och analys av nyckeltal inom individ- och familjeomsorgens verksamheter och är hämtade från Socialstyrelsens öppna jämförelser och Kolada. Syftet med att sammanställa och jämföra resultatet är att ge underlag för utveckling, förbättring och lärande i verksamheter.

Utbildningsavdelningen följer årligen upp skolornas resultat SKRs Öppna jämförelser. Förskolornas beläggningsgrad följs årligen upp. Genomströmningen på Sundsgymnasiet följs upp i den årliga kvalitetsrapporten. Ett av utbildningsnämndens mål är att verksamheterna ska visa negativ nettokostnadsavvikelse vilket innebär en effektiv verksamhet med ett lägre kostnadsläge än andra kommuner med jämförbara förutsättningar. Kollegialt lärande mellan skolledarna görs för att dela med sig av hur skolorna organiseras för att vara kostnadseffektiva utan att minska på kvaliteten.

Nya arbetssätt och ny teknik som ökar effektivitet

Digital Agenda för Vellinge är kommunens övergripande styrdokument som återger Vellinges ambition och målsättningen inom området digital utveckling. IT- och digitaliseringsenheten leder arbetet tillsammans med kommunens verksamheter. Målsättningen är att förenkla vardagen för kommuninvånare, elever, företagare och besökare genom att erbjuda sammanhållen digital service som är utformad för att möta användares behov. Målsättningen är också att, med hjälp av ny teknik, förenkla nuvarande arbetssätt och automatisera arbetsuppgifter som präglas av regelbundenhet och repetition.

Vellinges verksamheter jobbar utifrån principen Digitalt först, som innebär att digitala tjänster, när det är möjligt och relevant, ska vara förstahandsval i kontakter med privatpersoner och företag. Därutöver tillämpar Vellinge En väg in, som innebär att vellinge.se är kommunens primära digitala kontaktyta. Kommunens kundservice, Vellinge Direkt, erbjuder stöd över telefon, mejl, chatt och co-browsing för de kommuninvånare som behöver det. En stor del av det kommunala tjänsteutbudet är nåbart via kommunens självserviceportal; e-tjänster för att hantera abonnemang, starta en ansökan, anmäla, hämta information eller boka möte m.m.

Kommunen arbetar med tjänstedesign och fångar användarbehov i till exempel kundresekartor. En ökad grad av självservice ger både ökad service och minskad belastning på organisationen då användaren i större utsträckning kan hantera sina ärenden på egen hand.

Digital processutveckling, processorienterat arbetssätt, är en arbetsmetod som syftar till driva verksamhetsutveckling med stöd av digital teknik. Metoden består av 4 steg: Först kartläggs befintlig process och sen undersöks möjlighet till processoptimering. Därefter automatiseras repetitiva och regelstyrda aktiviteter. Till sist driftsätt processen. Vellinge har idag över 140 digitala processer på plats och utvecklar ständigt nya.

Några exempel på tjänster/arbetssätt: Automatiserat diarieföring för ärende där beslut tas på delegation skapar stora tidsvinster. Digitalt ritningsarkiv där bygglovsbeviljade ritnings finns tillgängliga publikt gör användaren självförsörjande på information. Automatiserade utbetalningsordrar minskar behovet av ekonomisk administration. Digital onboarding för nyanställda underlättar för både chef och medarbetare. Leverantörsreskontra som öppen data på vellinge.se skapar trovärdighet och transparens. Automatiserat beslutsfattande i ansökningsärenden skapar korta ledtider och minskad administration. Bokningsbara tider för en rad olika rådgivningstjänster via vellinge.se ger tillgänglighet och service. Digital post minskar kostnader och tillmötesgår de många invånare som valt detta som sitt förstahandsval. Digital underskrift på allt från protokolljustering, till ärendebeslut och anställningsavtal skapar smidig administration, kostnadsbesparingar och korta ledtider.

Nyckelfri hemtjänst ökar tryggheten och förbättrar servicen för den som har hemtjänst. Digital signering av medicinutgivning och rehabinsats ger ökad trygghet och förenklar/förbättrar vid uppföljning. Digital skolstart ger god service för vårdnadshavare och minskar samtidigt administrationen. IoT-plattform möjliggör förbättrad avfallshantering, övervakning inom äldreomsorgen och publika tjänster på vellinge.se. Betaltjänst via e-tjänster ger smidig hantering vid lokalbokning, betygsutlämning och andra tjänster där kostnad finns. Minskar behov av faktura. Automatiserad bidragshantering för till exempel väg- och idrottsföreningar vilket ger god service och minskad administration. Sammantaget innebär Vellinges digitala utveckling att tillgängliga resurser räcker längre, vilket är av avgörande betydelse när det kommer till att möta de utmaningar som en förändrad demografi medför.

Arbets tid som tidigare lades på administration kan i större utsträckning läggas på mer värdeskapande insatser i klassrummet, på vårdboendet och på andra ställen där den nära kontakten är av störst betydelse.

Digitaliseringsprogrammet är utvärderat och har gett ett gott resultat. Merparten beslutade aktiviteter är genomförda. Det är också avsatt medel för den fortsatta digital utveckling och behöver alltså inte lösas inom befintlig ram de kommande 8-10 åren. Det är en viktig signal till medarbetarna att långsiktigt fundera på var digital utveckling kan ske för att förenkla/effektivera arbetet. Rapportering av programmet sker 2 ggr/år till KS.

Kommunens kundtjänst, Vellinge Direkt, för en systematisk och ständig dialog med verksamheterna för att hitta delar av processer där kundtjänst kan avlasta den enskilde handläggaren eller verksamheten. Arbets sättet frigör tid för den enskilde att utöva sitt specialistuppdrag och leder ofta till att medborgare, företagare och brukare snabbare kan få svar på sina frågor. De kan också få hjälp att utföra sina ärenden genom självservice då Vellinge Direkt har möjlighet att både chatta med och låta kunden dela sin skärm för att bli vägledad på Vellinge.se

Samverkan för effektivitet

Kommunen har en bred och omfattande samverkan för att uppnå effektiviserings- och/eller kvalitetsvinster. Att samverka är en grundläggande del i allt arbete inom kommunens omsorgsverksamheter. Det handlar om samverkan med enskilda och anhöriga, men också samverkan med föreningar, sjukvården, vårdcentraler, andra kommunala verksamheter och andra kommuner. Kommunen har också en intern samverkan mellan olika verksamheter för att skapa ett lärande av varandra för att på ett ännu bättre sätt möta kommuninvånare och deras behov.

Här följer några exempel på internt samarbete. Kvalitetsråd LSS-/socialpsykiatri: Verksamheterna har ett gemensamt kvalitetsråd som bland annat syftar till att skapa ett likartat arbetssätt i samtliga verksamheter med gemensamma rutiner, vilket skapar förutsättningar till ett resurseffektivt arbete med kvalitetsförbättringar. En gemensam process finns mellan kommunens avdelningar för nybyggnation av verksamhetslokaler. Processen omfattar behovsinventering, planering, genomförande och uppföljning.

Syftet med denna gemensamma process är att säkerställa att lokalförsörjningen bidrar till att kommunens verksamheter ska kunna bedriva en så effektiv och hållbar verksamhet som möjligt.

Vård och Omsorg och Utbildning samverkar och samfinansierar projekt Framtid med syfte att omsorgsavdelningen och skolan ska bli bättre på att möta barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, NPF. Bidragit till fler sömlösa samverkansformer eller övergångar samt fler verkningsfulla generella insatser. Projektet skall ta fram en rapport med kunskap kring vilken betydelse den nuvarande verksamheternas stödinsatser har för de enskilda eleverna och deras familjer. Rapporten skall också förmedla kunskap i syfte att utveckla verksamheterna så att kommunen bättre kan möta behoven hos barn och ungdomar med någon form av NPF diagnos. I arbetet har möten skett med brukarorganisationer och brukare och också varit med i workshops för att bidra med sin kunskap.

Integrationsarbetet Handlingsplan för integration beskriver hur förvaltningen och verksamheterna ska arbeta med integrationsfrågor. Kommunledningen har ett samlat strategiskt ansvar för integrationsarbetet med fokus på det gemensamma kommunala ansvaret för mottagande och integration av ensamkommande barn och nyanlända. I kommunledningens uppdrag ligger det att kontinuerligt utvärdera effekterna av olika verksamheters arbete samt ekonomin med en gemensam målstyrning. Respektive avdelning ansvarar för åtgärder som faller inom dess verksamhetsområde. I etableringsfrågor rapporterar förvaltningen till KS.

SSPF-samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritid, metodutvecklades och implementerades under våren 2022. Samtliga kommunala och fristående skolor i kommunen har deltagit på SSPF-möten, som sker uppdelade i tre kommundelar, Vellinge, Höllviken och Skanör Falsterbo. Fritidsgård på skola Utbildningsavdelningen samarbetar med Kultur- och fritidsavdelningen genom att upplåta lokaler på skolan till fritidsverksamhet efter skoltid. Enligt intervjuerna lyftes att det sannolikt finns utrymme att ytterligare utveckla samarbetet internt mellan olika verksamheter och bolag för att öka effektiviteten och det interna lärandet.

Exempel på extern samverkan. Vellinge kommun driver och ansvarar sedan för Social jour för nio samverkanskommuner. Uppdraget omfattar att under icke kontorstid ansvara för de deltagande kommunernas socialjour. Verksamheten följs upp genom terminsvis styrgrupp från samverkanskommunerna. En verksamhetsrapport presenteras årligen till samverkande kommuner.

Vellinge kommun tillhandahåller sedan 2019 umgängesstöd till Trelleborg och Svedala kommun. Umgängesstöd sker på en av kommunens familjecentraler med stöd av socialtjänstens Socionomer. Umgänges stöd ges till de barn som behöver träffa sin/sina vårdnadshavare under översyn av personal.

Efter beslut i Omsorgsnämnden så köper Vellinge tillsammans med Svedala servicen Barnahus av Trelleborgs kommun sedan januari 2018. Barnahus tar emot barn och ungdomar som misstänks ha blivit utsatta för brott. Olika myndigheter samlas och barnet behöver inte upprepa sin berättelse för flera personer. Verksamheten är avtalsstyrd och följs upp genom verksamhets- och kvalitetsuppföljning, samt styrgrupp. Samverkanspartners i Barnahus är Polisen, Åklagarmyndigheten och regionen genom rättsmedicin, BUP och barnkliniken.

Vellinge kommun ingår i Finsam med Burlöv, Staffanstorps, Kävlinge, Region, AF och FK. Finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser Genom ett samordningsförbund kan de samverkande verksamheterna identifiera individernas totala behov av rehabilitering, vilket kan vara svårt för den enskilda aktören. Genom en samordnad planering kring individer med en kombination av medicinska, psykiska, sociala och arbetsmarknadsrelaterade problem kan samhällets resurser användas effektivare och med ett bättre resultat för de individer som är i behov av samordningen.

I projekt Nya vägar samverkar Vellinge kommun tillsammans med FK och Svedala kommun. Projektet är en förstärkning av resurser så att målgrupper som inte klarar av att gå in i de ordinarie insatser som finns kan få mer anpassat individstöd för att senare kunna ta del av ordinarie aktiviteter och vidare nå arbete eller studier tillsammans med FK.

Vellinge kommun kan med sina samverkanskommuner Svedala och Trelleborg köpa utredningstjänst vid hög arbetsbelastning eller jävssituationer inom socialtjänsten. Det innebär mindre eller inget behov att ta in socionomkonsulter, vilket är bättre kvalitetsmässigt samt att socialsekreterarna har lokal anknytning och det finns ett befintligt nätverk och samarbete mellan kommunerna.

Öppenvårdsinsatser kan köpas från respektive samverkans kommun vid behov. Skäl kan vara att den enskilda kommunen inte har den specifika metoden hos sin egen öppenvård eller så kan det vara resursfråga att det är tillfällig hög arbetsbelastning så där inte finns utrymme.

Vellinge kommun köper sedan 1996 servicen Familjerådgivning från Trelleborgs kommun. Verksamheten är avtalsstyrd och följs upp genom verksamhets- och kvalitetsuppföljning. Familjerådgivningen i Trelleborg och Vellinge är specialiserad på samlevnadsproblem och vänder sig till par, föräldrar och familjer som är i kris eller behöver hjälp och stöd i sina nära relationer. Umgångestödverksamhet är för liten och kostsam för en kommun att driva men på tre kommuner så finns volymen.

Vellinge kommun har sedan 2019 en överenskommelse om gemensamt delregionalt arbete inom området psykisk hälsa sedan 2019. Vellinge tar tillsammans med region och samverkanskommuner fram gemensamma aktiviteter inom området och gemensam uppföljning. Det är kostsamt för en kommun att ta fram aktiviteter och utvärdera dessa årligen men att dela på dessa åtagande blir det mindre resurskrävande för den enskilda kommunen än om alla skulle göra samma uppgift.

Projekt SSPF är en samverkansmodell med representanter från skola, socialtjänst, polis och fritid. Tillsammans med vårdnadshavare, ungdom och andra samverkansaktörer arbetar SSPF med att förhindra och minimera ungdomars brottslighet, drogmissbruk och andra riskbeteenden. Målet är att ungdomar i kommunen ska ha en fungerande skolgång och ett liv fritt från kriminalitet och droger.

Projekt TSI handlar om att utveckla metoder i syfte att öka det personcentrerade förhållningsättet i socialtjänstens arbete med barnen genom en bättre samordning inom och mellan elevhälsan, skolan, socialtjänsten och den regionala sjukvården. Projektet är en del av statens och SKR:s överenskommelse om psykisk hälsa och suicidprevention samt överenskommelse om god och nära vård.

Sundsgymnasiet utsågs av Microsoft till Sveriges första Showcase-skola läsåret 2022/2023. Utnämningen har inneburit en kvalitets- och framtidssäkring för Sundsgymnasiets digitala undervisning och skapar en möjlighet och utvecklingsfokus kring digitalisering och digital undervisning för kommunens alla skolverksamheter. Som exempel har experter som är anställda på gymnasiet inspirerat och utbildat kommunens centrala IKT-nätverk under hösten 2022 samt bistått enskilda grundskolor vid uppstarten av vårterminen.

Genom aktivt deltagande i Microsoft-nätverk både nationellt och internationellt är detta en av de satsningar som ska framtidssäkra utbildningar i Vellinge. Under pandemin bedrevs en gemensam covidenheter med Trelleborgs och Svedala kommuner och har även pågående samarbete med Trelleborg kring mat i äldreomsorgen, i form av leverans av måltider till specifikt boende.

I samverkan med andra kommuner och Region Skåne arbetar man med nära vård. Målet är att undvika onödig sjukhusvård och ge individer rätt insats utifrån behov. Lokal samverkan mellan vårdleverantör, vårdcentraler och kommun gällande arbetet med hälso- och sjukvårdsavtalet och nära vård. Samverkan med andra kommuner och Region Skåne i det delregionala arbetet inom hälso- och sjukvårdsavtalet och arbetet med psykisk ohälsa. Vellinge kommun är aktiv i det delregionala samverkansorganet. Tyngdpunkten i arbetet vilar på att uppnå de konkreta målen i hälso- och sjukvårdsavtalet och då med särskilt fokus på genomförande och förankring. Konkreta genomförandeplaner för de olika utvecklingsområdena i avtalet har tagits fram i en handlingsplan som är förankrad med avtalsparterna. Formerna för samverkan utgår från den redan etablerade delregionala strukturen. Samarbetet handlar bland annat om gemensam vårdplanering och kommunikation, bemannings- och kompetensförsörjning och rutiner kopplade till semesterperioder och storhelger, löpande verksamhetsanalyser samt gemensam uppföljning och planarbete.

Kommunen samverkar via civilrättsligt avtal med Trelleborgs kommun om räddningstjänst. Kommunens räddningstjänst består av fyra deltidsstationer i olika kommundelar. Dessa bemannas med deltidskår. Operativ ledningsfunktion (räddningschef mm) och förebyggande arbete inklusive tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor mfl lagar bemannas med Trelleborgs kommuns organisation. Med Trelleborgs kommun samverkas på motsvarande sätt om resurser för krisberedskap, säkerhetsskydd och civilt försvar. Kommuner i Skåne sydväst (SSSV), SFI-nätverk för skolledare, samverkan med Arbetsförmedlingen samt Vellinge kommuns enhet för Arbete- och etablering.

Kommunens arbete för att effektivisera och utveckla är omfattande. Ett förslag till utvecklingsområde är att i större utsträckning räkna in effektivitetsvinster. Exempelvis vad avser aktiviteter som processoptimering, nya arbetssätt, användande av ny teknik, samverkan etc.

Styrkor	Förbättringsmöjligheter
<p>Från och med budgeten för 2022 har det upprättats effektivitetsmål för kommunstyrelsen och nämnderna, utifrån Kommunfullmäktiges övergripande mål. Bryts ner i respektive verksamhet</p> <p>Lång tradition av att arbeta effektivt med ekonomistyrning</p> <p>Programmen Framtidssäkrad Velfärd och Digital agenda syftar till att ta ett samlat grepp kring kommunens digitala transformation. Målsättningen är att Vellinge utmärker sig som en effektiv och nytänkande organisation</p> <p>Tradition av att arbeta med ny teknik och digitalisering. Gott nationellt exempel</p> <p>Lång tradition att jämföra kostnader med andra över tid för att effektivisera</p> <p>Utbredd extern samverkan för att effektivisera och utveckla</p>	<p>Behov att ta ett omtag kring att förankra Framtidssäkrad välfärd i de verksamheter som berörs?</p> <p>Se över möjligheterna till att utveckla samarbetet internt mellan olika verksamheter och bolag för att öka effektiviteten och det interna lärandet</p> <p>Kommunens arbete för att effektivisera och utveckla är omfattande. I större utsträckning räkna in effektivitetsvinster. Ex. vad avser aktiviteter som processoptimering, nya arbetssätt, användande av ny teknik, samverkan etc.</p>

Område 5 Brukarens fokus

Rubriker	Poäng
<ul style="list-style-type: none">• Strategi för brukarens fokus• Fokus på service och bemötande• Förenklade kontakter med kommunen• Information kring kommunens serviceutbud• Brukarinflytande	68

Allmänt

Med ”brukarens fokus” menas att kommunen har en styrning och ledning som utgår från brukarens behov. Vid förbättring och effektivisering av verksamheten måste brukaren ha en central roll genom involvering och medskapande.

Brukarens upplevelser och kunskap inom ramen för lagstiftning och ekonomi är en förutsättning för att hitta nya arbetssätt och skapa önskade förflyttningar.

Hög tillgänglighet och ett gott bemötande är viktiga kvalitetsaspekter på all service. Att vara tydlig när det gäller information om vad brukarna kan förvänta sig avseende servicekvalitet är en annan viktig aspekt. Många gånger beror missnöje hos brukare på att man från verksamheten inte klargjort för brukarna tjänsternas innehåll. Förväntad kvalitet motsvarar då ibland inte levererad kvalitet vilket skapar missnöjda föräldrar, vårdtagare, klienter, m.m. Tydlig information om tjänster och möjlighet för brukarna att tycka till om de tjänster som utförs leder till en större andel nöjda brukare.

Strategi för brukarens fokus

Vellinge har en vision, en värdegrund, politiska planer, PHU och en varumärkesprofil som sammantaget anger hur kommunen bland annat vill framstå för att vara en attraktiv plats att bo och verka i, samt vad man långsiktigt vill ska vara vägledande för arbetet i bolag och verksamheter. Medborgarperspektivet är prioriterat i styrningen och brukarperspektivet mer nedtonat. Men det gäller endast i de övergripande styrdokumenterna och i delar av det som kommuniceras ut externt. I bolag och verksamheter är det ett tydligt fokus på de brukare/målgrupper som man riktar sin service till. Exempelvis de äldre, barn, elever och omsorgstagare. Båda perspektiven är viktiga, men ett förbättringsområde kan vara stärka den strategiska fokusen på brukarna och kvalitativa resultat i de övergripande styrnings- och uppföljnings dokumenten, samt i den externa informationen.

Exempel på arbetssätt och aktiviteter. Servicegarantier Kvaliteten på kommunens tjänster ska vara god och på lika villkor för alla. Det är viktigt att man som medborgare och företagare känner att man får ett snabbt, kunnigt och bra bemötande i kontakterna med kommunen. Syftet med en garanti är att skapa förtroende för kommunens verksamhet hos kommuninvånarna genom att tydliggöra tjänsterna, garantera en viss nivå samt snabbt kunna åtgärda brister som uppstår kopplat till garantin. Att använda servicegarantier bidrar till att skapa rätt förväntningar på efterfrågade tjänster. Sedan 2019 finns två servicegarantier, dels för ansökan om bygg-, mark- och rivningslov, förhandsbesked samt anmälan av åtgärd, och dels för ansökan om serveringstillstånd. Om kommunen inte uppnår servicegarantin kompenseras den sökande med en avgiftsreducering.

För att utvärdera Vellinge kommuns service till medborgarna genomförs en medborgarundersökning vartannat år.

Fokus på service och bemötande

Det finns ett kommungemensamt förhållningssätt rörande service och medborgarfokus i de styrprinciper som nämndes under föregående rubrik. Kommunens ambition vad avser förhållningssätt präglar även introduktionen av nyanställda. Inom verksamheterna och bolagen arbetar man regelbundet med att utbilda i bemötande och tillgänglighet. Årets medarbetare och Årets pedagog premieras och lyfts fram som goda exempel idag. För att ytterligare förstärka kommunens ambition kan ett förslag vara att även lyfta och uppmärksamma arbetsgrupper/enheter som utmärker sig positivt i sin serviceutövning, som uppmuntran och för internt lärande.

Förenklade kontakter med kommunen

Det är lätt att få kontakt med Vellinge kommun som har ett väl inarbetat system med ”en väg in”. Kundtjänsten Vellinge Direkt nås via samtal och chatt och tar hand om medborgarnas stora och små frågor och lotsar även vidare i organisationen. Även evenemangslotsen och företagslotsen fungerar som en kanaler in i kommunen. Kommunen har ett brett utbud av e-tjänster på webben och serviceenheterna är tillgängliga med kontaktuppgifter.

Information kring kommunens serviceutbud

Den externa webben är en viktig plattform för information och är lättillgänglig och lättnavigerad.

Där presenteras serviceenheterna exempelvis förskolor skolor, äldreboenden för att ge en profil av vad verksamheterna kan erbjuda. Ett förbättringsområde kan vara att utveckla beskrivning av miljöer, vad man exempelvis kan förvänta sig av vardagslivet på ett särskilt boende för äldre och vilken service och omsorg som erbjuds. För att ge en indikation av kvaliteten på servicen kan man även presentera resultat från exempelvis brukarundersökningar i anslutning till informationen om enheterna. Det är transparent gentemot kunder och medborgare, samt att det säkert finns en stolthet bland chefer och medarbetare att få visa upp sin verksamhet och vad man presterar.

Brukarinflytande

I Vellinge kommun är medborgarnas synpunkter viktiga för utvärderingen av verksamheter, vilket står beskrivet i politiska plan 2020-2023. Verksamheterna följs upp systematiskt och regelbundet, då ambitionen är att säkra verksamhetens kvalitet och genomföra kontinuerliga förbättringar.

I Vellinge kommun finns ett flertal forum som möjliggör för brukare att framföra synpunkter och därmed påverka tjänsternas utformning. Här följer några exempel på arbetssätt och aktiviteter. Varje år får vårdnadshavare och elever möjlighet att påverka och utveckla verksamheterna inom utbildning genom att svara på frågor i en kvalitetsundersökning. Detta görs i samtliga verksamheter inom utbildning. I ett verksamhetsråd träffas vårdnadshavare och skollledning ett par gånger per termin på respektive enhet för att ha en dialog kring verksamheten. I verksamhetsrådet deltar också en kontaktpolitiker. Syftet med verksamhetsrådet är att kontinuerligt utveckla verksamheten genom att göra vårdnadshavarna delaktiga. Inom ramarna för demokratiuppdraget sker ett arbete med elevernas möjlighet att påverka och öka elevdemokratien. Det görs exempelvis genom att utveckla klassråd och elevråd och att anpassa elevernas delaktighet och ansvar efter deras mognad och ålder. Andra inrättade råd är som ger möjlighet att påverka den kommunala verksamheten är exempelvis Kommunala pensionärsrådet, Rådet för funktionshinderfrågor och ungdomsrådet.

Vellinge Direkt, ska vara ett nav i organisationen genom att identifiera regelbundna glappen i de processer som berör flera verksamheter. I kontakten med medborgarna och den feedback de ger, får kommunens kundtjänst en tydlig bild av vad som inte fungerar och som kan skapa ett missnöje hos medborgare, företagare och brukare.

När det förekommer samlar Vellinge Direkt ansvariga för att se över de processer som inte fungerar optimalt. Det arbetet leder till förändringar i större eller mindre skala, som skapar effektivare arbetssätt och ett värde för medborgarna. I utvecklingen av kommunens hemsida Vellinge.se och de e-tjänster som finns tillgängliga där, bidrar Vellinge Direkt med feedback från möten med medborgare som upplever brist på information eller svårigheter att använda e-tjänsterna.

I dialog med IT- och digitaliseringsenheten samt kommunikationsenheten, sker ständigt förändringar som ökar tillgängligheten och servicen till de medborgare som använder sig av självservice. Resultatet från nationella brukarundersökningar inom LSS respektive äldreomsorg utgör underlag för verksamheternas handlingsplaner för en utveckling av den upplevda kvaliteten. Verksamheterna arbetar enligt SOSFS kontinuerligt med klagomål/synpunkter från vårdtagare, brukare, anhöriga som en del i det systematiska förbättringsarbetet.

Omsorgsnämnden genomför årligen medborgardialog med fokus på frågor inom omsorgsnämndens ansvarsområden. Under 2022 genomfördes detta på kommunens aktivitetshus vid öppet hus. Årliga öppet hus på aktivitetshuset där enskilda kommuninvånare kan möta representanter för samtliga verksamheter inom äldreomsorgen för att möjliggöra en dialog gällande verksamheternas erbjudande och innehåll. För kommuninvånarna är det också enkelt att lämna synpunkter på tjänsternas utformning genom e-tjänst på hemsidan eller andra kontaktvägar till kommunen. Biståndshandläggarna genomför årliga brukarundersökningar på individnivå genom kvalitativa intervjuer för vårdtagare som bor på särskilda boenden för äldre. aktivitetshuset. Kommunens aktivitetscheck till personer som är 75 år och äldre, ger den enskilde möjlighet att själv välja en förebyggande insats i form av social, kulturell eller fysisk aktivitet.

Det finns ett personligt ombud i Vellinge kommun som är ett stöd och en bro mellan myndighetsutövare och klienten och hjälper den enskilde att bland annat inkomma med ansökan för insatser. Kommunen genomför årligen brukarundersökning avseende personligt ombud. Socialsekreteraren arbetar delvis dubbla roller att dels förebygga för att motivera till insatser, att anpassa utredningar efter den enskildes förståelse och att vara behjälplig vid kommunikering av beslut och vid överklagan.

I barnvårdsärenden med öppenvårdsinsatser används måluppfyllelseblankett för barnet/ den unge att lämna synpunkter efter avslutad insats. Socialtjänsten deltar årligen i SKR- brukarundersökning som publiceras i Kolada.

Styrkor	Förbättringsmöjligheter
<p>Anslag av brukarfokus i vision och budget. I den övergripande styrningen och den externa kommunikationen finns ett tydligt medborgarfokus</p> <p>Tydlig brukarfokus i verksamheterna och bolagens dagliga arbete</p> <p>Många verksamhetsnära verktyg för brukarfokus i dialog och uppföljning. Exempelvis Individfokuserade kvalitetsobservationer och intervjuer, kvalitetsenkät, brukarundersökningar, brukarråd, synpunktshantering, verksamhetsråd, kvalitetsundersökning, personligt ombud, fokusgrupper, självskattning etc.</p> <p>Aktiv vardag och aktivitetscheck för seniorer samt ungdomscentralen är goda exempel</p> <p>Årets medarbetare och Årets pedagog</p>	<p>Stärka den strategiska fokusen på brukarna och kvalitativa resultat i de övergripande styrnings- och uppföljnings dokumenten, samt i den externa informationen</p> <p>På ÖG nivå uppmärksamma arbetsgrupper/enheter som utmärker sig positivt i sin serviceutövning, som uppmuntran och för internt lärande</p> <p>Vid presentation av serviceenheter på webben, lägg gärna ut kvalitativa resultat från exempelvis brukarundersökningar</p>

Område 6 Kvalitetsutveckling

Rubriker	Poäng
<ul style="list-style-type: none">• Strategi för kvalitetsutveckling• Centrala utvecklingsinsatser för bättre kvalitet• Innovation och ständiga förbättringar• Lära av goda exempel	60

Allmänt

Ett av kommunernas huvuduppdrag är att ge kommunens medborgare välfärdsservice av god kvalitet. För att kunna åstadkomma detta behöver alla anställda i en kommun kontinuerligt utveckla och förbättra verksamheten, både internt i organisationen samt tillsammans med andra aktörer. Ett systematiskt kvalitetsarbete är därför centralt för att driva verksamhetsutveckling med syfte att möta kraven från brukare och medborgare.

Ett ständigt förbättringsarbete sker där ett systematiskt arbete bedrivs, utrymme för kreativitet ges och optimal resursanvändning sker. Inom detta område berörs både kommunens strategiska inriktning samt verksamhetens löpande operativa arbete med ständiga förbättringar. Innovation och samverkan med både brukare och andra aktörer är också medel för att finna nya lösningar som svarar mot behov och efterfrågan i vardagen och omvärlden.

Strategi för kvalitetsutveckling

Det finns ingen tydlig övergripande strategi/inriktning för kvalitetsutveckling utan ansvaret är delegerat till Nämnd-/avdelnings-/enhets och bolagsnivå. Men Vellinge ambition är att tillgängligheten och kvaliteten, i den service kommunen erbjuder, ska vara god och kommunens kärnverksamheter ska drivas med höga ambitioner. Samtliga verksamheter har rutiner för kvalitetssäkring för att säkerställa rätt kvalitet till rätt pris. Uppföljning och utvärdering av såväl kommunens verksamheter som den verksamhet som drivs i annan regi genomförs löpande. Uppföljningen som görs omfattar både ekonomi, innehåll och kvalitet på de tjänster som levereras. Vellinge kommun arbetar aktivt för en mångfald av utförare för att skapa kvalitetshöjningar och ge medborgarna valmöjligheter. För att fortsatt kunna erbjuda medborgarna en välfärd med hög kvalitet som är kostnadseffektiv har ett program ”framtidssäkrad välfärd” arbetas fram för att tydliggöra framtida utvecklings- och förbättringsområden inom *utbildning* samt *vård och omsorg*.

Verksamhetsutveckling, kompetensförsörjning, digitalisering, framtida lokalutformning samt ekonomi är fem områden som särskilt ska belysas och där åtgärder presenteras för att välfärden i Vellinge kommun på bästa sätt ska möta framtiden. Kommunstyrelsen och nämnderna ansvarar för att kontinuerligt följa upp och kontrollera verksamheten och utvärdera resultat mot fastställda mål och kvalitetsnivåer, samt följa upp program och planer. Uppföljning och utvärdering ska avse såväl kvantitativa som kvalitativa mål. I den kvalitativa uppföljningen och utvärderingen ska inriktningen i första hand vara på de effekter verksamheten får för den enskilde medborgaren.

För övrigt uppmanas chefer och medarbetare att vara kreativa och komma med nya idéer. Linjechefer uppskattar även stödet från ekonomi, HR, IT/digitalisering och kommunikation, ett viktigt stöd för att skapa utrymme för utvecklingsarbete

Centrala utvecklingsinsatser för bättre kvalitet

Det finns ingen central funktion med uttalat uppdrag att arbeta med kvalitetsutveckling, utan det ansvaret är delegerat till respektive avdelning och bolag. Det finns dock gemensamma verktyg som kan användas i ett förbättringssammanhang exempelvis så genomförs brukarundersökningar inom alla sektorer och synpunktshanteringen är annat exempel. I verksamheterna och bolagen finns verktyg för brukarfokus i dialog och uppföljning. Exempelvis Individfokuserade kvalitetsobservationer och intervjuer, kvalitetsenkäter, brukarundersökningar, brukarråd, synpunktshantering, verksamhetsråd, kvalitetsundersökning, personligt ombud, fokusgrupper, självskattning etc. Det innebär att det finns en god kunskap och gott om underlag att använda i ett utvecklingssammanhang, men även i planerings- och beslutsprocesser.

Kommunen kan överväga om en central resurs skulle skapa mervärde genom att bidra med samordna och ge operativt stöd exempelvis i arbetet med omvärldsbevakning, kvalitetsutveckling, förändringsledning, effektivitet, erfarenhetsutbyte, analys av resultat i syfte att stärka förutsättningar för internt samarbete och lärande.

Innovation och ständiga förbättringar

På temat kvalitetsutveckling styr exempelvis Omsorgsnämnden kvalitetsarbetet genom de målsättningar som anges i budgeten.

Social hållbarhet, självförsörjning, hög brukarnöjdhet och trygghet i omvårdnaden är exempel på mål som direkt styr mot en ökad livskvalitet för de medborgare som är i behov av kommunens sociala tjänster. För den som behöver samhällets stöd ska kommunen finnas där. Stödet till den enskilde utformas utifrån dennes behov och förutsättningar. Utbildningsnämnden styr kvalitetsarbetet genom den politiska planen och budgetmålen. Arbetet beskrivs i plan för det systematiska arbetet som bedrivs med fem verktyg: kvalitetsrapporten, kvalitetsforum, kvalitetsundersökning, strukturerade verksamhetsobservationer och extern kvalitetsgranskning. Omsorgsnämndens kvalitetsledningssystem är ett stöd för verksamheterna att fortlöpande planera, leda, följa upp, utvärdera, förbättra och på så sätt säkra kvaliteten i verksamheten. Det systematiska kvalitetsarbetet innebär att ständigt arbeta för att förbättra och utveckla verksamheten och består av riskanalys, egenkontroll, hantering av avvikelser, förbättrande åtgärder, samt förbättring av processer och rutiner.

Den årliga kvalitetsberättelsen ger en bild av hur det systematiska kvalitetsarbetet bedrivs inom verksamhetens olika delar. I kvalitetsberättelsen beskrivs det konkreta arbetet med att utveckla och säkra verksamhetens kvalitet.

Utbildningsavdelningens kvalitetsarbete beskrivs i Plan för det systematiska kvalitetsarbetet och består av flera processer som följer varandra under verksamhetsåret. Alla skolor, förskolor och gymnasiet/vux samt modersmål skriver årligen en kvalitetsrapport som beskriver resultat och utvecklingsarbete. Den är både bakåt- och framåtsyftande. Andra delar är kvalitetsundersökningen, strukturerade verksamhetsbesök och kvalitetsforum där utbildningschefen och rektorerna har erfarenhetsutbyte. Under 2022 implementerades en ny extern granskning som omfattar fem kvalitetsområden: styrning och ledning, kunskaper och färdigheter, undervisning, normer och värden samt delaktighet. Metod är dokumentgranskning, enkät, självskattning, observationer och fokusgruppsintervjuer. Granskningsprocessen pågår i en treårscykel en extern granskning, egen granskning, två skolor granskar varandra och därefter återkommer den externa granskningen och mynnar ut i en kvalitetsdiskussioner och rapporter. Utbildningsavdelningen har även tillsynsansvar för fristående förskolor i kommunen. Utbildningsavdelningen har en väl förankrad kvalitetsmodell som både startar och avslutas i en kvalitetsrapport. Kvalitetsrapporter skrivs både på rektorsområdesnivå och på kommunövergripande nivå.

Mål och insatser sätts upp för nästkommande år utifrån de som dragits och lyfts fram i föregående års kvalitetsrapporten. Under året finns det flera kvalitetshöjande insatser för att kvalitetsarbetet ska vara kontinuerligt och systematiskt och för att kunna sätta in rätt insatser under året för att nå de mål som satts upp. Fyra gånger per år görs bedömningar av elevens måluppfyllelse i skolornas skolportal som sedan analyseras för att sedan sätta in insatser. Kvalitetsforum där avdelning och respektive skola möts i en dialog genomförs 3-4 gånger per år och det förs kvalitetsdialoger med nämnd. Kollegialt lärande genomförs där skolorna delar och diskuterar varandras kvalitetsrapporter.

Vellinges innovationsprocess är en kommunövergripande process som beskriver hur Vellinge kommun systematiskt tillvaratar idéer och förbättringsförslag kring verksamheten i syfte att erbjuda bästa möjliga livskvalitet. Syftet är att stärka kommunens innovations- och utvecklingsförmåga samt skapa delaktighet och engagemang i arbetet med att framtidssäkra välfärden i Vellinge. Innovationsprocessen består av tre faser: upptäcka, utforska och implementera. Upptäckarfasen handlar om att synliggöra idéer och utmaningar. Medarbetare från samtliga delar av kommunen verksamheter kan, via ett formulär, dela med sig av sin idé eller utmaning. Bidragen tas emot och återkopplas av en urvalsgrupp som består av representanter från kommunens olika verksamheter. Bidragen publiceras också i en idébank på kommunens intranät. I utforskarfasen testas, designas och utvärderas idéen/utmaningen. Det sker tillsammans med idébärare, kollegor och eventuella brukare/användare. I de fall där det är relevant tillsätts en innovationsledare som leder arbetet framåt och fungerar som en coach för gruppen. Utforskarfasen avslutas med en slutrapport där insikter om värde och genomförbarhet preciseras. Målet med innovationsprocessen är att realisera idéer och hitta lösningar på utmaningar som har en direkt koppling till vardagen på arbetsplatsen. I implementeringsfasen hamnar därför de idéer som påvisat potentiell nytta. Här tar en mer traditionell projektmetodik över och implementeras i berörd verksamhet.

Exempel på arbetssätt och aktiviteter. Innovationsprocessen lanserades januari 2022 och har mottagit 24 bidrag, varav 5 har blivit beviljade medel: VR i grundskolan, Hjärnsmart-ett gym för hjärnan, TechLab, en modern mötesplats där lärande sker övergränserna som program, ålder och skolformer med utgångspunkt teknik, Digitalt stöd för kommunikation inom LSS och Digital plattform för restaurerade möbler inom arbetscentrum.

Därutöver hålls återkommande föreläsningar och workshops för att sprida kunskap om arbetssätt inom innovation och främja en utvecklingsorienterad kultur i organisation.

Lära av goda exempel

Inom samtliga avdelningar och bolag finns det flera exempel på spaning och lärande genom samverkan/erfarenhetsutbyte i nätverksform för att utveckla servicen. Jämförelser av resultat är en etablerad parameter för lärande och ingår även som en naturlig del i den löpande rapporteringen.

Styrkor	Förbättringsmöjligheter
<p>Samtliga verksamheter inom avdelningarna och i bolagen har någon form av metodik och systematik för att arbeta systematiskt med ständiga förbättringar</p> <p>Uppföljningen bidrar till att det finns en god kunskap om kvaliteten och gott om underlag att använda i ett utvecklingssammanhang, men även i planerings- och beslutsprocesser.</p> <p>Arbetet med innovation och digital utveckling. Kommunövergripande processer. Gott exempel</p> <p>Utbildningsnämndens kvalitetsarbete är ett gott exempel</p> <p>Omsorgsnämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete är ett gott exempel</p> <p>Tillitsfullt klimat. Att våga pröva nya arbetssätt uppmuntras</p> <p>Lär av andra kommuner och externa aktörer för att utveckla tjänsterna</p> <p>Linjechefer uppskattar stödet från ekonomi, HR, IT/digitalisering och kommunikation, vilket är viktigt för att skapa utrymme för utvecklingsarbete</p>	<p>Det finns ingen tydlig övergripande strategi/inriktning för kvalitetsutveckling utan ansvaret är delegerat till Nämnd-/avdelnings-/enhets och bolagsnivå</p> <p>Överväg en strategisk och operativ central resurs för kvalitetsutveckling. I syfte att samordna och stödja verksamheternas arbete inom områden som ex. kvalitet/effektivitet, innovation, systemledning, omvärldsbevakning och analys av resultat för att stärka förutsättningar för internt samarbete, lärande och utveckling</p>

Område 7 Arbetsliv

Rubriker	Poäng
<ul style="list-style-type: none">• Strategier för ett hållbart arbetsliv• Strategisk kompetensförsörjning• Arbetsmiljö• Lika rättigheter och möjligheter på arbetsplatsen	81

Allmänt

Stora pensionsavgångar och ökad efterfrågan på välfärdstjänster gör att kommuner behöver både attrahera nya och behålla medarbetare samt även ställa om verksamheten de kommande åren. Ett hållbart arbetsliv ska möjliggöra för medarbetare att arbeta med god hälsa och kombinera ett sunt arbetsliv med privatlivet. En bra och utvecklande arbetsmiljö uppnås då ett systematiskt arbetsmiljöarbete omsätts i praktiken, arbetet är känt och leder till konkreta åtgärder.

Tillgången till rätt kompetens, strategiskt kompetensförsörjning, påverkar kommuners möjlighet till att leva upp till givna uppdrag och de krav som ställs enligt lagstiftning samt att vara konkurrenskraftiga utifrån ett arbetsgivarperspektiv. Ett ytterligare sätt att arbeta med utveckling av välfärdstjänster är att uppmuntra till mångfald i organisationen. Med mångfald bland medarbetare tar man vara på kompetens och ökar möjligheterna till innovation och tillväxt. Att ha medarbetare med olika erfarenheter och bakgrund ger kunskap och perspektiv som hjälper att förstå medborgarnas och brukarnas olika behov.

Strategier för ett hållbart arbetsliv

Grunden för Vellinge kommuns strategi med arbetet för ett hållbart arbetsliv utgår från ledarplattformen och Vellinge kommuns värdegrund. I Program för hållbar utveckling 2020 – 2030, fokusområde Framtidens välfärd, har Vellinge kommun som mål att vara en av landets mest attraktiva offentliga arbetsgivare, ett mål som medvetet är satt högt. För att förverkliga detta pågår ett ständigt arbete som berör alla i Vellinge kommuns organisation, inte minst kommunens medarbetare som är viktiga ambassadörer. I medarbetarundersökningen mäter kommunen av andelen ambassadörer som kännetecknas högt av engagemang för uppdraget.

För att vara en attraktiv arbetsgivare har Vellinge ett koncept för utveckling av kommunens arbetsgivarvarumärke som syftar till att ge följande önskade effekter. Få fler unga att bli intresserade av och välja arbete inom kommunal verksamhet, att få fler att välja anställning inom Vellinge kommun, att bibehålla kompetent personal, genomföra kompetensbaserad rekrytering för likabehandling och icke-diskriminering samt att inspirationsföreläsningar anordnas regelbundet för medarbetare.

Varje år görs hälsoinventering, en gång på våren samt en gång på hösten. Hälsoinventering har inneburit att företagsläkare, företagssköterska och HR-strateg träffar chefer för de större verksamheterna. Vid hälsoinventeringen kartläggs sjukfrånvaron både korttids- samt långtidssjukfrånvaro. Lönekartläggning genomförs varje år. Det råder en positiv trend med minskade löneskillnader mellan kvinnor och män i kommunen. 2022 lönevot är 99,7 %, vilket är en ökning med 0,8 procentenheter från föregående år. Tidigare år var siffran 98,8% (2021) och året dessförinnan 98,6 % (2020).

Personalomsättning mäts en till två gånger år och rapporteras till politiken. Återkoppling sker till de chefer där handlingsplaner behöver tas fram. Som ett led i arbetet med attraktiv arbetsgivare har kommunen inrättat utmärkelsen "Årets medarbetare". Ett medarbetarprogram ska ge en fördjupad kunskap om Vellinge kommuns Vision och Värdegrund och dess betydelse för kommunens kultur samt hur kommunens styrs och leds.

Några exempel på förmåner är ett friskvårdsbidrag på 1 500 kr/år, semesterväxling, försäkringserbjudande och hälsosamtal, samtliga tillsvidareanställda som inte fyllt 65 år har möjlighet att löneväxla med bruttolöneavdrag. Vellinge kommun erbjuder bilar som personalbil till samtliga tillsvidareanställda, ersättning för kurslitteratur vid studier och alla tillsvidareanställda medarbetare inom kommunals avtalsområde har en heltidsanställning i grunden.

Strategisk kompetensförsörjning

Kommunfullmäktige har tagit beslut om en handlingsplan för framtidssäkrad välfärd som beskriver hur kommunen ska arbeta med kompetensförsörjning. Syftet är en framtidssäkrad utbildning i toppklass, framtidssäkrad äldreomsorg att klara det lagstadgade uppdraget utifrån tillgängliga resurser samt att välfärdsstrategin ska utformas utifrån kommunens strategi för hållbar utveckling.

Kompetensförsörjningsstrategin som antogs 2019 för perioden 2020 – 2022 och kommer att revideras under 2023. Kompetensförsörjningsstrategin grundas på en modell som är vedertagen på marknaden och som förkortas ARUBA. Det står för Attrahera, Rekrytera, Utveckla, Behålla och Avsluta, dvs som en anställningscykel. Kompetensförsörjningsstrategin syftar till att tydliggöra Vellinge kommuns övergripande styrning, viljeinriktning och utvecklingsbehov när det gäller strategiskt arbete med kompetensförsörjning. Målet är att Vellinge kommun ska uppfattas som en attraktiv arbetsgivare och lyckas rekrytera och bibehålla kompetent personal. Säkerställa att medarbetarna äger rätt kompetens för att möta krav från kommuninvånare och verksamhet i en allt mer teknologisk utvecklad värld.

Några exempel på arbetssätt och aktiviteter. Utbildning inom utbildningsavdelningen för chefer: Att leda och organisera förnyelse, har genomförts. Skolledarna genomför strukturerade observationer med efterföljande identifiering av utvecklingsområden för varje anställd. Utbildning i rekryteringsverktyg för att skapa verkningsfulla annonser. I januari 2023 introducerades en digital vikariebank på två skolor och under våren kommer återstående skolor att kopplas på. Sedan 2020 är Vellinge kommun mottagare av Arbetsintegrerade lärarstudenter från Lärarutbildningen på MAU.

Under 2022 har vård och omsorg arbetat med att ta fram ansvarsnivåer för vårdpersonal tillsammans med Svedala och Trelleborg via lokalt Vård- och omsorgscollege. Under 2022 har en utredning kring uppgiftsväxling inom hemtjänst genomförts inom ramen för Framtidssäkrad välfärd. Inventering av riskbefattningar sker under året. Alla chefer ska genomföra avgångssamtal med sina medarbetare som valt att säga upp sin anställning. HR erbjuder fördjupat avgångssamtal till alla medarbetare som säger upp sin anställning. Vellinge kommun har tillsammans med Samverkan Sydväst (fem andra kommuner i närområdet) ett blivande ledarprogram LETA-programmet, som genomförs vartannat år. Tillsammans med Sveriges Skolledare, Lärarförbundet och Lärarnas Riksförbund har Vellinge kommun arbetat fram en plan för arbete med strategisk kompetensförsörjning enlighet med HÖK 18 med förtydligande i HÖK 21. Medarbetarundersökning genomförs vartannat år. Utbildning i att leda på distans har getts till alla chefer. Rutin för distansarbete har tagit fram.

Arbetsmiljö

Vellinge kommun har en övergripande arbetsmiljöprocess. Det är en process för att leda, planera, kontrollera, följa upp och utvärdera verksamheten. I processen tydliggörs krav på dokumentation och återrapportering upp i organisationen till förvaltningsnivå. Arbetsmiljöarbetet består av förebyggande, främjande och rehabiliterande moment. Fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö ska behandlas i alla delar. Organisatorisk arbetsmiljö handlar om resurser, befogenheter och krav i arbetet. Social arbetsmiljö handlar om socialt stöd, samarbete och socialt samspel på arbetsplatsen. Jämställdhet och mångfaldsfrågorna är integrerade i aktiva åtgärder i det systematiska arbetsmiljöarbetet och ett ramverk för hur arbetsmiljön följs upp utifrån diskrimineringslagens krav är framtaget. En partsammansatt central arbetsmiljökommitté arbetar på uppdrag av kommunstyrelsen är ett nav i ett utvecklingsarbete av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Chefer och fackliga representanter har med stort engagemang arbetat för att lägga en bra grund för ett proaktivt arbetsmiljöarbete i hela förvaltningen.

Vellinge kommun har ett kommunövergripande avvikelserapporteringssystem (KIA) för arbetsmiljö- och säkerhetsrelaterade händelser för att underlätta rapportering/anmälan av tillbud och arbetsskador samt få en tydlig överblick över de händelser som rapporteras. Det är närmsta chef som ansvarar för uppföljning och analys, men resultaten av uppföljningen lyfts och analyseras även på avdelningsnivå samt kommunövergripande nivå för att arbeta med de förbättringsområden som identifierats samt de positiva iakttagelser som gjorts för att kunna sprida detta till hela organisationen.

Arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud genomförs regelbundet. De olika modulerna inom arbetsmiljöutbildningen genomförs tillsammans av HR och Huvudskyddsombuden i kommunen. Modulerna är framtagna av Sunt arbetsliv, som drivs av de fackliga organisationerna i samverkan med SKR. Överordnade chefer ska årligen säkerställa att chefslinjen bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Dokumenten för delegering av arbetsmiljöuppgifter på chefsnivåer finns med i uppföljning av SAM. Det finns en övergripande checklista för chefer att använda vid introduktion för nya medarbetare. Varje medarbetare får en introduktion kring rutiner och regler inom arbetsmiljöområdet.

Respektive chef fyller i checklista för årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete där också särskilda händelser, förbättringsområden, positiva iakttagelser och åtgärder anges samt att dokumentation av aktiva åtgärder genomförts. Underlaget lämnas till överordnad chef efter underskrift av chef samt skyddsombud. Avdelningscheferna gör sedan en sammanställning inom respektive avdelning som sedan redovisas i den centrala arbetsmiljökommittén och en övergripande sammanställning redovisas av HR för Kommunstyrelsen varje år.

Varje år görs hälsoinventering där företagsläkare, företagssköterska och HR-strateg träffar chefer för de större verksamheterna. Vid hälsoinventeringen kartläggs sjukfrånvaron både korttids- samt långtidssjukfrånvaro. Dialog förs hur vi tillsammans kan arbeta främjande och förebyggande i verksamheterna samt förvaltningsövergripande. Efter hälsoinventeringarna träffar HR-strateg en samordnare hos Försäkringskassan för att stämma av att bilden ser likadan ut vad gäller diagnoser för långtidssjukskrivna.

Vellinge kommun erbjuder öppna gruppmöten med fokus på ett hälsosamt och hållbart yrkesliv. Mötena belyser friskfaktorer utifrån positiv psykologi och acceptanst teori. Några teman är – utveckling och begränsningar, stress och minnesfunktioner och personlighetens betydelse för välmående.

Tillsammans med Företagshälsovården startade under våren 2021 en grupp för cirka 15 chefer med teman som Stress, vad är stress – stress i kropp och hjärna, symptom och tidiga signaler. Under senaste åren har det lagts ett extra fokus på långtidssjukskrivningar, framförallt de som varat över ett år, vilket kommer fortsätta även under 2022. Sjukfrånvaron har under 2021 minskat i samtliga åldersgrupper jämfört med 2020. Vellinge kommun har under både 2021 och 2020 den lägsta sjukfrånvaron på nationell nivå i jämförelse med andra kommuner. Vid fysiska skyddsronder används mallar som är lättillgängliga i vårt händelserapporteringsystem, KIA. Samtliga avdelningar har rutiner för introduktion av sina nyanställda. Vid risk för hot och våld finns handlingsplan utifrån aktuell situation i respektive verksamhet. För att motverka hot och våld i arbetet har flertalet av arbetsgrupperna regelbunden handledning inom området. För att skapa en trygghet hos cheferna kring rehabilitering anordnas det varje år en rehabiliteringsutbildning. Arbetsmiljörelaterade utbildningar i verksamheterna har bl a varit stresshantering, ergonomigenomgång, föreläsning om hot och våld, halkkörning. HLR-utbildning.

Utifrån tecknat Krisavtal har utbildning genomförts till alla chefer. Fokus i utbildningen är chefens roll i kris samt vilket stöd chefer kan få via tecknat krisavtal.

Lika rättigheter och möjligheter på arbetsplatsen

Jämställdhet och kvinnors rättigheter är en viktig del av Vellinge kommuns värdegrund. Det är viktigt att detta genomsyrar allt integrationsarbete. Kommunen ska verka för att alla medarbetare upplever arbetsglädje, trivsel och känner yrkesstolthet. Arbetsmiljön och arbetskulturen ska präglas värdegrunden: Mod, trovärdighet, glädje och omtanke. Att bemöta varandra med respekt ska vara vägledande i allt arbete och i alla relationer. På arbetsgruppsnivå skapas spelregler som bidrar till ett respektfullt klimat samt att diskutera vad som kan och bör göras för att arbetsplatsen ska leva i enlighet med värdegrunden samt vara en inkluderande arbetsplats. Det ska vara noll tolerans mot någon form av mobbning, trakasserier, diskriminering eller nedlåtande attityd mot en medarbetare eller grupp. All rekrytering ska ske utifrån kompetens, erfarenhet och personliga egenskaper oavsett kön, ålder, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, religion eller annan trosuppfattning.

Etableringsenheten och elevhälsan har ett särskilt uppdrag att arbeta med kvinnors jämställdhet och deltagande i samhällsintegrationen. Rådet för funktionshinderfrågor består av representanter från lokala organisationer för funktionshindrade och från flera av kommunens nämnder. Rådet ger organisationerna möjlighet att påverka den kommunala verksamheten.

Användandet av kompetensbaserad rekrytering är ett led i att öka medvetenheten och utbilda chefer i fördomsfri och kompetensbaserad rekrytering. Verksamheterna arbetar aktivt med diskriminerings- och jämställdhetsfrågor. Aktiva åtgärder är den del av det dagliga värdegrundsarbetet. I medarbetarundersökningen framkommer att 87 % upplever kommunen som "rättvis", dvs alla har lika möjligheter och skyldigheter oavsett bakgrund. 88 % upplever att stämningen och jargongen på arbetsplatsen passar alla. 94 % har varit inte varit med om kränkande särbehandling. Verksamheterna arbetar bl. a med att arbetsförhållandena ska vara lika för alla medarbetare vad gäller arbetstider, ledigheter, arbetsmiljö, kompetensutveckling och lön. Anpassningar har gjorts av lokaler för t ex rullstol. Medarbetare har fått information om var man vänder sig om man själv eller någon kollega upplevs behandlas kränkande.

Ett nytt dokument med riktlinjer och uppföljning av aktiva åtgärder har tagits fram, samt ett dokument att använda som underlag om/när risk har identifierats. Verksamheterna har risk inventerat och upprättat dokumentation över aktiva åtgärder. Det råder en positiv trend med minskade löneskillnader mellan kvinnor och män i kommunen. Lönekartläggning 2022 visade på att lönekvoten är 99,7 % vilket är en ökning med 0,8 procentenheter från föregående år. Tidigare år var siffran 98,8 % (2021) och året dessförinnan 98,6 % (2020).

Styrkor	Förbättringsmöjligheter
<p>I PHU 2020-2030 mål att vara en av landets mest attraktiva offentliga arbetsgivare. Ledarplattformen, kompetensförsörjningsstrategin, Framtidssäkrad välfärd och Vellinge kommuns värdegrund är tongivande styrdokument för ett hållbart arbetsliv</p> <p>Tagit fram ett koncept för att utveckla arbetsgivarvarumärket. Uppmuntrar bla till positiv storytelling. Medarbetarna är viktiga ambassadörer</p> <p>Kompetensbaserad rekrytering för likabehandling och icke-diskriminering. Gott rykte har bidragit till goda rekryteringsförutsättningar</p> <p>Partsammansatt central arbetsmiljökommitté</p> <p>Kommunövergripande arbetsmiljöprocess enligt årshjul. Hälsoinventering 2 g/år</p> <p>Personalomsättning mäts en till två gånger år och rapporteras till politiken</p> <p>Jämställdhet och kvinnors rättigheter är en viktig del av Vellinge kommuns värdegrund</p> <p>Bra samtalsklimat mellan kommunen och fackliga företrädare</p>	<p>Bygg vidare på den goda berättelsen om Vellinge som attraktiv arbetsgivare</p> <p>Fortsätt att arbeta för kontinuitet i ledarskap och medarbetarskap</p>

Område 8 Chef-, ledar- samt medarbetarskap

Rubriker	Poäng
<ul style="list-style-type: none">• Strategi för chefs- och ledarskap samt medarbetarskap• Chefernas uppdrag och förutsättningar• Intern kommunikation• Utveckling av ledarskap och medarbetarskap	77

Allmänt

Ett bra chef-och ledarskap är avgörande för att attrahera kompetenta och engagerade medarbetare. Chef-och ledarskapets främsta uppgift är att leda och organisera arbetet så att verksamheterna når sina mål. Det ska vara tydligt vad som förväntas av chefer, ledare och medarbetare avseende handlingsutrymme. En chef sätter ramar men skapar också förutsättningar och möjligheter för underställda att utföra ett gott arbete. En chef på högsta ledningsnivå är genom sitt sätt att vara och agera en förebild och god representant för kommunen.

Chef-och ledarskapet är inte i första hand en personlig egenskap utan uppstår i interaktion mellan människor i ett organisatoriskt sammanhang. Ett gott chef-och ledarskap kan beskrivas som en god organisationskultur där såväl chefer, ledare och medarbetare agerar enligt gemensamma synsätt. Likväl som att stötta cheferna i deras uppdrag, behöver medarbetarnas engagemang stimuleras och förutsättningar samt handlingsutrymme skapas för medarbetare att göra sitt bästa för att bidra till en god och uppmuntrande arbetsmiljö.

Strategi för chefs- och ledarskap samt medarbetarskap

Grunden för Vellinge kommuns strategi med arbetet för ett hållbart arbetsliv för chefer utgår från ledarplattform och Vellinge kommuns värdegrund: mod, trovärdighet, glädje och omtanke. I Program för hållbar utveckling 2020 – 2030 och fokusområde framtidens välfärd, beskrivs kommunens arbete med ett hållbart arbetsliv. Vellinge kommun har under många år arbetat med att kontinuerligt stärka och utveckla chef- och ledarskapet. Förutom individuella utvecklingsplaner för chefer ligger även resultatet från medarbetarundersökningar till grund för den övergripande chefs- och ledarskapsutvecklingen.

Vellinge kommun har ett medarbetarprogram. Syftet är att ge medarbetare möjlighet till utveckling både individuellt och i sin profession samt skapa förståelse bland medarbetare hur en kommun fungerar i sin helhet. Efter varje medarbetarundersökning tar HR fram övergripande aktiviteter till medarbetarna som har koppling till utvecklingsområden såsom stress, återhämtning, engagemang och energi. På liknande sätt som med chefsöverenskommelsen kommer en medarbetaröverenskommelse tas fram som beskriver vad det innebär att vara medarbetare i Vellinge kommun-Mitt Medarbetaruppdrag.

Chefers uppdrag och förutsättningar

För att tydliggöra arbetsgivarens förväntningar på chefsuppdraget har Vellinge kommun tillsammans med samtliga chefer arbetat fram en Chefsöverenskommelse. Överenskommelsen används också som en vägledning samt som ett underlag för uppföljning av chefsuppdraget. I överenskommelsen är fem områden definierade: att vara arbetsgivare, att leda organisationen, att verkställa politiska beslut, att utveckla och effektivisera verksamheten samt att ha medborgarperspektiv. Chefsöverenskommelsen ligger även som underlag till medarbetarsamtal och lönekriterier för chefer. Överenskommelsen skrivs på i samband med tillträdet av en cheftjänst. Betydelsen av att vara en god förebild som företräder kommunens värderingar, vision och mål diskuteras regelbundet internt. För att bli än mer tydlig i vad kommunen vill se för ledaregenskaper kan ett förslag vara att vid sidan av lön internt uppmärksamma ledare som utmärker sig som förebild.

Inom avdelningar pågår dialog kring chefers administrativa uppdrag och hur detta kan balanseras för att säkra utrymme och förutsättningar att leda och utveckla verksamheten och engagera medarbetarna.

Intern kommunikation

Det är viktigt att ha tydliga former för den interna kommunikationen. Det är grundläggande för att skapa förutsättningar goda relationer, samsyn och en gemensam identitet. Informationen sker från nivå till nivå och kommunens intranät Insidan är också en informations- och kommunikationsplattform. Utvärderarnas uppfattning kring den interna informationen och kommunikationen mellan olika ledningsnivåer och verksamheten är att den fungerar väl.

Utveckling av ledarskap och medarbetarskap

Vellinge kommun arbetar efter "Ledarplattformen" som omfattar områdena: ledardialog och coaching som belyser det personliga ledarskapet, och arbetsmiljö, rehabilitering, och arbetsrätt som tillhör det formella ledarskapet. Dessa utbildningar är basutbildningar är obligatoriska för nya chefer. Kommunen kommer under 2023 att erbjuda chefs- och utifrån Försvärshögskolans koncept; Indirekt ledarskap, Utvecklande ledarskap och Utvecklande grupp och ledarskap dvs UL, IL och UGL. En kommunövergripande välkomstdag genomförs två gånger per år och riktar sig nyanställda medarbetare och chefer. Nyanställda chefer bjuds in till träffar med HR som informerar och utbildar om hur arbetet med arbetsmiljö- och rehabilitering fungerar samt introduktion till företagshälsovård.

HR genomför årligen internutbildningar för alla chefer inom följande arbetsområden: arbetsmiljö och rehabilitering - här utgår kommunen från Sunt arbetslivs arbetsmiljömoduler, arbetsrättsliga utbildningar utifrån lag och avtal dvs vårt kollektivavtal HÖK och AB, rekryteringsprocess, hantering av misskötsamhet och svåra samtal, mm Två gånger per år arrangeras frukostmöten för cheferna med aktuella föreläsningar. Kommunen arrangerar två Chefsdagar per år då föreläsare bjuds in och aktuella områden behandlas exempelvis ekonomisk utveckling, innovation och hållbart chefs- och ledarskap.

Under 2022 introducerades en digitaliserad onboardingprocess till chefer. Processen är framtagen för att bland annat underlätta för cheferna med introduktion, beställningar av arbetsutrustning och delegeringsbeslut. De nya medarbetarna får en digital introduktion till Vellinge kommun som arbetsgivare. Arbetet kvalitetssäkrar även onboardingprocessen. Vellinge kommun har tillsammans med Samverkan Sydväst (fem andra kommuner i närområdet) ett blivande ledarprogram LETA-programmet, som genomförs vartannat år. Syftet med programmet är att säkra den interna ledarförsörjningen, att förstärka kompetensen kring arbetsledarfrågor och att uppmuntra till vidare utveckling.

I medarbetarundersökningen följs chefs- och ledarskapet upp. Ur ett kommunövergripande perspektiv ser vi hur chef- och ledarskapet utvecklas och vilka delar som behövs ta ett samlat grepp över. Varje chef får i sitt verksamhetsresultat även resultat på sitt chef- och ledarskap. Samtal om resultatet ska ske med överordnad chef, handlingsplan ska upprättas och följas kontinuerligt upp. Ledarskapsindex har ökat från 71 till 76 på en skala 1-100. 76 är mycket bra resultat i sammanhanget.

Vad avser medarbetarskapet får alla nyanställda en digitaliserad introduktion vars syfte är att medarbetaren får en så god start som möjligt i Vellinge kommun. Introduktionen innehåller bland annat värdegrunden som ska genomsyra medarbetarskapet i Vellinge kommun. Information om förmåner, policys och riktlinjer, beskrivning av organisationen samt information om vart man vänder sig vid behov av hjälp och stöd. Men även vad som förväntas av dem, vem man är till för och vilka möjligheter det finns till utveckling inom respektive profession. Samtliga tillsvidareanställda medarbetare inom Kommunals avtalsområde har en heltidsanställning i grunden och heltid som norm inom kommunals avtalsområde.

I samband med medarbetarsamtalen förs dialog om bland annat behov av kompetensutveckling, upplevelsen om den egna arbetsmiljö, arbetsbelastning samt medarbetarens framtida mål och förväntningar. Som ett led i arbetet med attraktiv arbetsgivare finns utmärkelsen "Årets medarbetare". Syftet är att uppmärksamma insatser som leder utvecklingen framåt och att goda förebilder kan träda fram. Utöver detta har vi även utmärkelsen "Årets pedagog". Inom ramen för Framtidssäkrad Valfärd har kommunen tagit fram koncept för uppgiftsväxling och definition av ansvarsnivåer för personal inom äldreomsorgen. I medarbetarundersökningen följs bland annat engagemangindex upp och detta har ökat från 77 till 79 på en skala från 1-100 också det ett gott resultat.

Värdegrunden lyfts återkommande under arbetsåret såväl vid medarbetarsamtal, lönesamtal och utbildningsinsatser men också i det systematiska arbetsmiljöarbetet och i medarbetarundersökning. De fackliga relationerna är av vikt i dialogerna kring ett gott medarbetarskap.

Styrkor	Förbättringsmöjligheter
<p>Vellinge kommuns strategi med arbetet för ett hållbart arbetsliv för chefer/ledare utgår från ledarplattform och värdegrunden: <i>mod, trovärdighet, glädje och omtanke</i></p> <p>Arbetet med chefs- och ledarskapsutveckling. Gott exempel</p> <p>Ledarförsörjning i Samverkan Sydväst genom LETA-programmet</p> <p>Chefsöverenskommelsen är framtagen med samtliga chefer och anger kommunens viljeriktning kring ledarskapet. Den används också som en vägledning samt som underlag för uppföljning av chefsuppdraget. Gott exempel</p> <p>Utifrån resultatet från medarbetarundersökningar tar HR fram övergripande aktiviteter riktade till medarbetarna med koppling till identifierade utvecklingsområden</p> <p>Den interna informationen och kommunikationen, mellan olika ledningsnivåer, fungerar väl</p> <p>Chefsrollen och vikten att vara en god förebild diskuteras internt. Cheferna lojala bärare av vision, värdegrund och mål. God anda och samsyn vid intervjuerna</p> <p>Påbörjat ett arbete med kartlägga omfattningen av det administrativa uppdraget för linjecheferna</p>	<p>Fortsätt utforska det administrativa uppdraget i syfte att säkra chefernas förutsättningar att kunna leda och utveckla verksamheten samt entusiasmera medarbetarna</p> <p>Uppmärksamma det goda ledarskapet som representerar det kommunen önskar av en chef</p> <p>Fullfölja arbetet med en överenskommelse för medarbetarskapet – Mitt medarbetaruppdrag</p>

4. Översikt av poängfördelning

Nedanstående tabeller visar Vellinge kommuns resultat fördelat på delfrågor inom respektive område.

1.	Offentlighet och demokrati	Uppnått	Max
1.1	Strategi för demokratiutveckling och information	16	20
1.2	Kommunens information till medborgarna	9	10
1.3	Medborgarnas möjlighet till dialog med politiken	27	30
1.4	Transparens kring resultat	4	10
1.5	Förutsättningar för politiken	24	30
		80	100

2.	Samhällsutveckling	Uppnått	Max
2.1	Strategiskt arbete	13	15
2.2	Social hållbarhet	23	30
2.3	Ekologisk hållbarhet	25	30
2.4	Civilsamhälle, näringsliv och kultur	19	25
		80	100

3.	Styrning och kontroll	Uppnått	Max
3.1	Strategi för styrning	9	10
3.2	Politisk styrning	24	30
3.3	Uppföljning och analys	21	25
3.4	Samspel mellan rollerna som förtroendevald respektive tjänsteperson	19	20
3.5	Koncernstyrning	10	15
		83	100

4.	Effektivitet	Uppnått	Max
-----------	---------------------	----------------	------------

4.1	Strategi för ökad effektivitet	15	20
4.2	Långsiktig planering för ökad effektivitet	16	20
4.3	Jämförelser för ökad effektivitet	14	20
4.4	Ny teknik som ökar effektivitet	15	20
4.5	Samverkan för ökad effektivitet	12	20
		72	100

5.	Brukarens fokus	Uppnått	Max
5.1	Strategi för brukarens fokus	13	20
5.2	Fokus på service och bemötande	12	20
5.3	Förenklade kontakter med kommunen	17	20
5.4	Information kring kommunens serviceutbud	13	20
5.5	Brukarinflytande	13	20
		68	100

6.	Kvalitetsutveckling	Uppnått	Max
6.1	Strategi för kvalitetsutveckling	11	20
6.2	Centrala utvecklingsinsatser för bättre kvalitet	9	20
6.3	Innovation och ständiga förbättringar	21	30
6.4	Lära av goda exempel	19	30
		60	100

7.	Arbetsliv	Uppnått	Max
7.1	Strategier för ett hållbart arbetsliv	13	15

7.2	Strategisk kompetensförsörjning	31	40
7.3	Arbetsmiljö	22	25
7.4	Lika rättigheter och möjligheter på arbetsplatsen	15	20
		81	100

8.	Chefs- och ledarskap samt medarbetarskap	Uppnått	Max
8.1	Strategi för chefs- och ledarskap samt medarbetarskap	15	20
8.2	Chefernas uppdrag och förutsättningar	23	30
8.3	Intern kommunikation	17	20
8.4	Utveckling av ledarskap och medarbetarskap	21	30
		76	100